

KWAME
KWEI-ARMAH

BENEATHA'S
PLACE

Personages *(in volgorde van opkomst)*

Eerste Bedrijf – 1959

Peter Nelson *witte Amerikaanse man, midden 30, een zending*

Joan Nelson *witte Amerikaanse vrouw, eind 30, Peter Nelsons vrouw, eveneens een zending*

Alaiyo-Beneatha Asagai Funmilayo *Afro-Amerikaanse vrouw, 24 jaar, pasgetrouwd*

Joseph Asagai Funmilayo *Nigeriaanse man, 30 jaar, hoogleraar op de universiteit, woordvoerder van de onafhankelijkheidsbeweging, Beneatha's echtgenoot*

Tante Fola *Nigeriaanse vrouw, 60 jaar, een Yorubamarktvrouw*

Daniel Barnes *witte Amerikaanse man, midden 30, hoofd van een telecommunicatiebedrijf*

Tweede Bedrijf – 2013

Wale Oguns *Nigeriaans-Amerikaanse man, 30 jaar,
universitair docent Etnische Studies*

Decaan Beneatha Asagai-Younger *Afro-Amerikaanse vrouw,
70 jaar jong, decaan van de faculteit der Sociale
Wetenschappen aan een openbare, Amerikaanse universiteit*

Professor Mark Bond *witte Amerikaanse man, midden 30,
hoogleraar Engels en Afro-Amerikaanse Wetenschappen, lid
van de curriculumcommissie*

Doctor Harriet Banks *witte Amerikaanse vrouw, midden 30,
hoogleraar Sociale Wetenschappen, lid van de
curriculumcommissie*

Professor Gary Jacobs *witte Amerikaanse man, midden 40,
hoogleraar Economie, lid van de curriculumcommissie*

NB: Beneatha zal met andere variaties op haar naam en op twee verschillende leeftijden in dit stuk voorbijkomen. Beide worden gespeeld door dezelfde actrice.

asagai ...Ik bel je maandag, Alaiyo...

beneatha Je hebt ons nog niet verteld wat Alaiyo betekent. Als je het mij vraagt, zou het net zo goed iets als 'kleine idioot' kunnen betekenen.

asagai Even denken... Ik weet niet hoe ik het moet omschrijven... De essentie van een woord kan ver bij de oorspronkelijke taal vandaan liggen, wanneer men die zou vertalen.

beneatha Je vermijdt de boel.

asagai Nee, echt, het is moeilijk. *denkt* Het betekent, het betekent zoiets als: Zij voor wie brood, voedsel, niet voldoende is. *kijkt haar aan* Is dat goed?

beneatha *begrijpt het, zacht* Dank je wel.

Uit: *A Raisin in the Sun* – 1e bedrijf, scène 2

beneatha Mama, Asagai heeft me vandaag gevraagd met hem te trouwen en mee te gaan naar Afrika.

lena Is dat zo? Je bent te jong om met wie dan ook te trouwen,– ...

beneatha Naar Afrika, mama, arts worden in Afrika...

Uit: *A Raisin in the Sun* – 3e bedrijf

eerste bedrijf

Lagos, Nigeria. 1959. Een modern huis in de bergen.

Nigeriaanse highlife klinkt zacht op de achtergrond.

Langzaam fade het licht in op Peter en Joan Nelson, beiden midden dertig. Ze staan in een lege woonkamer. Het draagt een zweem van een huis waaruit recent een gezin is vertrokken; en dat plaatsmaakt voor een nieuw gezin. Peter luistert naar zijn draagbare transistorradio. De presentator brengt op karakteristiek koele en formele wijze verslag uit.

radio ...En dan ander nieuws,— de Gouverneur-Generaal van de Britse kolonie Nigeria heeft vandaag bekendgemaakt dat hij per direct de noodtoestand over de regio heeft uitgeroepen. De Oostelijke stad Yola zal tot aan de grenzen met Maiduguri onder rechtstreeks gezag van de regering worden geplaatst. De Gouverneur-Generaal verklaart dat de komende onafhankelijkheidsgesprekken die over twee weken plaats moeten vinden, vanwege al het geweld naar waarschijnlijkheid helaas zullen worden

uitgesteld. Een woordvoerder van de
onafhankelijkheidspartij DKT...

peter Ik haat het dat het eruitziet alsof wij... op de vlucht
slaan.

joan Die hitte is niet te harden! Ik moet de ventilator
aanzetten!

Peter hoort een auto stoppen.

peter Joan, het huis is niet meer van ons...

Dat zijn ze, ze zijn er.

joan Help hier eens mee.

peter *loopt richting Joan* Weet je zeker dat we dit moeten
doen?

joan Ik ben meer dan zeker, Peter, het is niet alleen juist om
te doen, het is ook het meest Christelijke om te doen.

overhandigt Peter een waaier

*Peter bukt, zoals opgedragen en geeft haar een kalebas
gevuld met water. Niet wetend wat te doen met de waaier
steekt hij deze maar in zijn zak. Alaiyo-Beneatha, 24 jaar
komt in traditionele kledij inclusief hoofddoek op. Ze opent
de voordeur en tilt een doos naar binnen.*

joan Ka a bo si lle re tuntun. (Welkom in je nieuwe huis)

beneatha *laat de doos vallen zodra ze de Nelsons ziet, gilt*

Aaaaaahhhh! vanuit de deur Asagai, er staan witte mensen in ons huis!

Joseph Asagai, 30 jaar, Nigeriaans, rent het huis binnen. De Nelsons houden de kalebas nog altijd hoog in de lucht en zetten een gemaakte glimlach op.

asagai ...Alaiyo, alles goed?

Beneatha wijst naar de Nelsons. Joan herhaalt:

joan Ka a bo si lle re tuntun.

Asagai ontspant en glimlacht. Hij loopt richting Joan, neemt de kalebas van haar aan en buigt lichtjes.

asagai O'se. (Dank u wel) Dat had niet gehoeven. Dit is veel te aardig van u.

joan Kleine moeite.

beneatha Wat is hier gaande?

asagai Dank u, mevrouw...?

joan Nelson. Meneer en mevrouw Nelson.

peter *in Yoruba* Bawo ni? (Hoe gaat het met u?)

asagai Goed, dank u. Joseph Asagai Funmilayo, en mijn vrouw: Alaiyo Beneatha.

beneatha *nog steeds achterdochtig* Hai!

Asagai sprenkelt wat water als plengoffer op de grond en bij de voordeur. Joan kijkt naar Peter en knipoogt naar hem.

Asagai legt de kalebas op de dichtstbijzijnde vensterbank.

Beneatha bevindt zich nog steeds in een defensieve houding.

peter Ik hoop niet dat jullie het erg vinden dat we hier nog zijn, maar,—

asagai Geheel niet.

Joan loopt richting Beneatha en begint tegen haar te praten alsof ze de dikste vriendinnen zijn. Dit in de hoop haar op haar gemak te stellen.

joan Ik had anders een appeltaart voor je gebakken en hem in de oven achterlaten, maar we weten hoe belangrijk gebruiken en rituelen zijn voor jullie soort mensen.

beneatha *geschokt maar laat het nauwelijks blijken* Jullie soort,—

joan *heeft haar niet gehoord, opgetogen* Ik werd zo uitzinnig toen ik hoorde dat er inheemsen in ons huis kwamen wonen... Maakt een eind aan die radicale onzin dat ‘de duivelse, blanke indringers de beste huizen bezitten’.

peter *kucht* Lieverd...

joan Dit moet zo’n speciale dag zijn voor jullie familie, jullie stam! Wij zijn dol op de Yoruba, niet waar, Peter?

peter *doet een poging haar te laten stoppen* Asagai nog *verder te beledigen* Lieverd, je bent toch niet vergeten dat meneer Asagai hier een belangrijk man is?

asagai *bagatelliseert* Nou, dat weet ik niet hoor.

joan U ziet er belachelijk jong uit voor een stamhoofd,
meneer Asagai.

asagai Oh nee ik ben geen stamhoofd, ik geef les op de
universiteit.

peter Maar als belangrijkste woordvoerder van de
onafhankelijkheidspartij... Er gaat rond dat als...wanneer
de Britten Nigeria verlaten, u de man bent die we in de
gaten moeten houden.

asagai *glimlacht* Zoals mijn vader altijd zei: ‘wie ervoor
kiest om adem te halen, doet dat op eigen risico’.

joan *wuift het weg* Ach Peter, jij met je politiek. Is jouw
man ook zo? *nog voor Beneatha kan antwoorden*
Ik negeer hem gewoon. Wat ik daarentegen wil doen –en ik
weet zeker dat ik voor ons beiden spreek– is mevrouw...

beneatha Funmilayo.

joan ... een rondleiding geven in haar nieuwe huis. Haar
laten zien welke laatste snufjes we voor jullie achterlaten.
maakt een opgewonden geluid
Stilte.

Niemand heeft een idee wat te doen in deze situatie.

joan Leek me wel zo belangrijk dat ik er nog zou zijn, om je
te laten zien hoe je ze moet gebruiken. Het is erg modern!

Beneatha staat op ontploffen maar Asagai waarschuwt haar met een blik: 'Hoe eerder je hierin meegaat, hoe sneller ze hier weggaan.'

joan Laten we met het licht beginnen, niet waar? Eén simpele druk op de knop, en voilà, de hele huiskamer licht op en de ventilatoren doen ook hun werk! Ik weet niet hoe het met jou zit, maar dit wonder ontroert mij nog steeds.

Iedereen kijkt tamelijk onthutst naar de ventilatoren.

Beneatha besluit mee te spelen en zet een slecht Nigeriaans accent op:

beneatha Eeeeeeeecht? Mag ik proberen?

joan *glimlacht* Natuurlijk! Het is nu jouw huis! *tegen Peter*

Is ze niet prachtig, Peter?

peter Uhm, jawel.

joan *glimlacht* Dat tilt u ook weer wat hogerop hè, als ik zo vrij mag zijn, meneer...?

asagai Asagai Funmilayo.

Het licht springt aan en de ventilators beginnen te blazen.

Beneatha dartelt met een schijnopwinding door de kamer.

beneatha Wieeeeeeeehhh!

joan Ik weet het. Is het niet... Wacht tot je de keuken ziet.

Het fornuis met dubbele oven is fantastisch! Je vergeet gewoon dat je diep in donker Afrika zit, echt waar!

De vrouwen gaan richting de keuken. Beneatha werpt Asagai een vernietigende blik toe, terwijl ze wegloopt.

asagai Zo, dus jullie gaan terug naar the States?

peter Over drie dagen zijn we weer in het zonnige Alabama.

asagai Had het ons gezegd, wij hadden best later... (kunnen verhuizen)

peter We logeren bij wat vrienden, andere zendelingen, op

Lagos Island. Beetje broederschap voor we vertrekken...

Zo wilden we dat.

asagai Ik begreep inderdaad dat de mensen van wie we

kochten... ehm...

peter ‘Zuidelijke Doopsgezinde Missie’, en verdraaid trots

op het werk dat we hier verricht hebben.

Asagai denkt een seconde na en herhaalt de oorspronkelijke naam van de organisatie.

asagai *vriendelijk, niet veroordelend* Ah, ‘De Bijzondere

Baptistenvereniging voor de verspreiding van het Evangelie onder de Heidenen’? Naamsverandering...

Goed idee.

Peter schaamt zich een beetje.

peter Ik weet zeker dat een moderne, onderwezen man als

jij het met me eens is dat het een nobel streven is om de

inboorlingen kennis te laten maken met Christus, nietwaar?

Asagai reageert niet.

geluid van een doorgetrokken toilet, off-stage.

joan *off-stage* Het is nét magie!

peter Hoe dan ook, we gaan allemaal terug naar huis. Onze Britse vrienden hebben de dominee gewaarschuwd dat wij weleens het volgende doelwit zouden kunnen zijn.

asagai Dat zie ik niet gebeuren.

peter Dat zagen de zendelingen in het Oosten ook niet, totdat ze op een goede dag vijf van hun mannenbroeders dood in bed aantreffen!

asagai *plaagt hem* Het terugwinnen van een land is een gemene zaak. Wij zijn veel sympathieker in Yorubaland, dan zij uit het Oosten.

peter *glimlacht* Jij studeerde in the States, las ik.

asagai U leest veel?

peter Wie niet leest is gek.

Joan en Beneatha lopen vanuit de keuken, langs de heren, richting de badkamer.

joan En het bad, wacht tot je het bad ziet! Je gelooft je ogen niet, zo groot!

Peter kijkt op zijn horloge.

peter Lieverd, wij moeten echt–

joan *negeert hem* Eén minuut Peter... *tegen Beneatha* Een simpele draai aan de kraan –pas op, hij moet wel helemaal openstaan– en dan blijf je gewoon kijken hoe het zich vult tot de rand!

Ze verlaten de kamer. Beneatha wordt gek, haar ogen schieten vuur richting Asagai.

peter Hoe vond je Amerika?

asagai Amerikaans!

Peter glimlacht weer, hij mag Asagai.

peter En Nigeria, sinds je terug bent?

asagai Een stel bij elkaar gekwakte vreemden die verteld wordt één te zijn.

peter Dat begrijp ik niet.

asagai *glimlacht* Wij ook niet, maar daar werken we aan.

stilte Vindt u het erg als ik begin met uitpakken?

peter Integendeel, het is jouw huis nu.

Asagai loopt richting een paar speciaal ingepakte dozen. Hij maakt ze open en begint er beeldjes die alleen beschreven kunnen worden als Jim-Crowsouvenirs, uit te halen. Beeldjes van Oom Tom, Mammy-peper-en-zoutvaatjes, etc. Hij zet ze veilig op een vensterbank, misschien wel naast de kalebas. Peter weet niet goed wat hij van de beeldjes moet vinden, die Asagai één voor één tevoorschijn haalt.

asagai Wat doet u voor de kerk?

peter Ik ben diaken en regionale coördinator.

asagai Ik ben zelf een product van de zending, Oyo,
Jongensschool.

peter Echt, is dat zo?

asagai Jazeker. Ik heb veel aan jullie mensen te danken.

peter Fijn te horen.

Asagai gaat verder met het uitpakken van zijn beeldjes. Hij overhandigt Peter een Pickaninny-serverbeeldje van een zwarte bediende.

asagai Kunt u dit even voor mij vasthouden?

peter Tuurlijk. *pakt het aan, bekijkt het en voelt zich beschaamd* En, wordt het werkelijk zo erg als de Britten zeggen?

asagai Wat zeggen ze?

peter Dat als er volgende maand geen overeenkomst is over de onafhankelijkheid, er gewapende opstanden en rellen door het hele land zullen zijn, en dat ze de havens gaan blokkeren.

asagai *probeert het weg te wuiven* Lijkt mij nogal overdreven, maar uiteindelijk is het óns land. De bal ligt nu bij de Britten.

peter Jij steunt dat gewapende tuig en die terroristen? Ze doden niet alleen Britse soldaten, er zijn genoeg van jullie eigen mensen die–

asagai Zelfs toen ik in de cel zat zei ik altijd te geloven in onderhandeling, Peter. Ik weet zeker dat u het, als moderne, onderwezen man, met me eens bent dat alles opgelost kan worden zolang we met elkaar in gesprek blijven.

Joan komt op met Beneatha, ze ziet de karikatuur in Peter's handen en snakt naar adem.

joan Peter, wat heb jij in je handen?

Niemand zegt iets, niemand weet iets te zeggen.

joan Nou, zet maar neer, lieverd, we moesten echt eens gaan. Ik heb mevrouw ehm...–

beneatha ... Alaiyo Beneatha.

joan –een enige rondleiding door het huis gegeven en ik denk dat ik mag stellen dat ze... ongelooflijk enthousiast is.

beneatha *gemaakt* Ongelooflijk!

Asagai werpt Beneatha een blik toe.

peter Asagai en ik hadden het zojuist over hoe dit land afglijdt in geweld.

joan Meer politiek, lieverd? Die man is onuitstaanbaar! Zoals dominee William afgelopen zondag tijdens zijn preek zei, laat ons spreken over dat wat ons verbindt, niet over

dat wat ons scheidt. *denkt plots aan een voor haar hilarische anekdote en begint te lachen* Je moet ze echt vertellen wat jij zondag zei, je weet wel, je vader...

peter Nou Joan,–

joan Niet verlegen worden nu, de professor heeft een opleiding genoten, hij zal het waarderen.

peter *kijkt op zijn horloge* Joan...

joan Dan vertel ik het. We waren op het punt van de dienst waarin we op de preek mogen reageren en Peter zei... nou hij zei, ‘We moeten niet vergeten dat iedereen in deze ruimte hier ooit primitief is geweest’. Nou, de hele gemeente barstte in lachen uit.

Beneatha en Asagai lachen niet.

beneatha Waarom is dat grappig?

joan Omdat het waar is! Onze beide vaders waren primitieven. Zo noemden de voorgangers zichzelf toen de kerk zich splitste: zij noemden zich de primitieven.

realiseert zich Oh, ik bedoel niet als in jungle-apen... Het waren trotse mannen uit Alabama, maar we zijn hier in Afrika en hij noemt ons–

peter Goed, wij moesten er maar eens vandoor. Ik hoop–

beneatha Je moet ze jouw verhaal vertellen, Asagai.

asagai Moet dat?

beneatha Ja, jouw Ghana-verhaal, weet je nog?

asagai Laten we meneer en mevrouw...

joan Nelson.

asagai –niet langer ophouden. Het was vreselijk leuk u te ontmoeten en–

beneatha Doe niet zo bescheiden. Mijn man houdt er niet van om mensen te vertellen hoe belangrijk hij eigenlijk is.

asagai Omdat ik dat niet ben.

beneatha *wuift hem met een handgebaar weg* Oké, dan vertel ik het. Dus als de ‘ster’ van de onafhankelijkheidspartij hier, werd Asagai helemaal vanuit Amerika waar hij studeerde, uitgenodigd voor de Onafhankelijkheidsviering van Ghana. Hij werd pal naast Nixon geplaatst.

joan Als in Richard Nixon?

beneatha *trots* Yep. Dus vice-president Nixon baant zich handenschuddend een weg door de menigte, en vraagt aan iedereen: ‘Hoe voelt het om vrij te zijn? Hoe voelt het om vrij te zijn?’ Dat blijft hij vragen totdat hij dus bij een zo’n vent aankomt... ‘Hoe voelt het om vrij te zijn?’ vraagt de

beste man. ‘Hoe moet ik dat weten’ zegt die, ‘ik kom uit Alabama’.

Asagai en Beneatha barsten in lachen uit. De Nelsons lachen niet.

joan Ja, wij moesten maar eens gaan.

peter Hopelijk genieten jullie van jullie nieuwe thuis!

beneatha Nu ik weet hoe het licht en de kraan aangaan, zal dat zeker lukken. Dank u dat u zo aardig was.

asagai *probeert het wat te verzachten* Ja, oprecht bedankt, het welkom was een fantastisch gebaar.

Ongemakkelijke stilte.

De Nelsons vertrekken, vriendelijk.

joan *maar terwijl we ze weg horen lopen* Waar kwam dat nou vandaan?

asagai Vond je het echt nodig hen zo voor schut te zetten?

beneatha Die vrouw deed letterlijk voor hoe je een kraan opendraait, Asagai. Het is verdomme 1959! Ik verliet Amerika juist om die shit!

asagai Het spijt me.

beneatha Zo bedoelde ik het niet, liefje. Hoe dan ook, binnenkort zijn we vrij, niet waar? Dan stappen we hand in hand het beloofde onafhankelijkheidsland in.

Beneatha loopt naar hem toe in een poging hem te omhelzen.

Hij laat het een seconde toe, maakt zich dan van haar los.

asagai Ik ga de dozen uit de auto halen.

Beneatha trekt hem terug naar zich toe.

beneatha Je hebt me nog geen seconde vastgehouden
vandaag.

asagai Dat is niet eens een heel klein beetje waar.

beneatha Zo voelt het wel.

asagai Hier. *omhelst haar kort en maakt zich van haar los*

Het is mijn schuld– weet ik, maar we lopen nu al achter op
schema.

beneatha Wiens briljante idee was het ook alweer om te
verhuizen, nog geen twee weken voor de belangrijkste
gebeurtenis in de geschiedenis van z'n land?

asagai Het jouwe!

beneatha Niet– sta je nou gewoon te liegen? *rent op hem af,*
begint een speels gevecht

asagai Alaiyo... Kom kom, er is te veel te doen.

beneatha *verklaart plechtig* Ik ben naar Afrika gekomen om
een goede vrouw te zijn, een revolutionair, en niet geheel
onbelangrijk: om de rest van mijn leven te delen met de
man van wie ik hou. Heb ik je vandaag al verteld dat jij
mijn held bent?

asagai *oprecht* Helden stellen teleur, Alaiyo.

Asagai gaat af. Beneatha kijkt hem na terwijl hij wegloopt, niet zeker wat er is, maar wetende dat er iets mis is. Dan krijgt ze het idee om hem op te vrolijken. Ze loopt naar een van de dozen met daarin de platenspeler. Ze kijkt om zich heen, op zoek naar de beste plek om het ding neer te zetten. Ze haalt de speler uit de doos en installeert hem. Ze graait in een andere doos, neemt er de lp waarnaar ze zocht uit en plaatst deze op de platenspeler. Wanneer Asagai met twee stoelen binnenkomt, legt ze de naald op de plaat en loopt dan richting Asagai om met hem te dansen.

beneatha Kom op nou!

Met tegenzin zet Asagai de stoelen neer en vergezelt Beneatha naar het midden van de kamer. Ze pakken elkaars hand vast en beginnen te dansen. (op The Birth of Ghana van Lord Kitchener's) Beneatha zingt mee.

beneatha

This day will never be forgotten...
The sixth of March 1957...
When the Gold Coast successfully...
Got their independence officially...
spoort Asagai aan om mee te zingen

asagai

Ghana!

beneatha

Ghana is the name...

asagai

Ghana!

beneatha

We wish to proclaim...

We will be jolly merry and gay...

Beneatha en Asagai zingen samen.

beiden

The sixth of March independence day...

Terwijl de saxofoonsolo klinkt, dansen de twee. Asagai neemt

*Beneatha's gezicht in zijn handen en kijkt haar vol van liefde
aan. Beneatha glimlacht.*

beneatha Is dat Nixonverhaal überhaupt waar?

asagai Wie weet. Ik hoorde het op een feestje die avond,
dus het zal wel, toch?

beneatha Zodra je dat verhaal verteld had in de collegezaal,
wist ik 'die dappere Afrikaanse krijger wordt van mij.'

asagai Dat wist je niet, jij had destijds iets met die rijke
jongen.

beneatha Ik ben een vrouw, ik kan twee dingen tegelijk!

Asagai kust haar, verwijdert zich voorzichtig van de dans en begint meer van zijn Jim-Crowbeeldjes uit te pakken.

Beneatha haalt de plaat van de speler.

beneatha Je hebt nog geen woord gezegd over de vergadering van vanmorgen. Hoe was het? *pakt een doos en neemt deze mee richting de slaapkamer*

asagai Oh, was prima.

beneatha Prima?

asagai Ja, prima.

beneatha Asagai, normaliter hoor ik zelfs wát Maculalay en Chuka tijdens de lunch aten én hoe ze dat verteerden dus... *steekt haar hoofd door de deuropening, de kamer in* prima?

asagai Ik wil het er niet echt over hebben.

beneatha Zeg meneer, wij praten over alles, dat was de afspraak! Hoe ga ik jouw werk anders leren begrijpen?

asagai Ik weet het, maar kunnen we niet... *verandert van onderwerp, schreeuwt bijna*

Wat vind je van je nieuwe huis?

beneatha *laat het gaan en schreeuwt terug* Ik hou van mijn nieuwe huis!

asagai *glimlacht* Goed. Dat maakt mij erg blij.

beneatha Maar ik ga met name van mijn nieuwe slaapkamer genieten, waarin wij twee...

asagai *speels tegen Beneatha* Vrouw, stop daarmee! Dit is geen tijd voor kinderen.

Er klinkt geklop op de deur. We horen geroep. Het is Fola, een marktvrouw van achterin de 60. Ze draagt traditionele kledij en is constant aan het kauwen. Waarop, dat weet niemand.

fola Mevrouw! Mevrouw! Bent u daarzo, mevrouw?

beneatha *blij haar te zien* Tante Fola, komt u binnen.

Fola was al binnen en kijkt bewonderend om zich heen.

fola Ha! Dus zo leven de mensen aan de top! Echt mooi, echt mooi. Als ik dood ga, wil ik terugkomen als je kind en dan woon ik precies hier! *ziet één van de beeldjes, het is een vrij grote Sambo, schrikt, doet een stap achteruit en schreeuwt terwijl ze naar het ding wijst* Ah! Ik verwerp je in de heilige naam van Jezus Christus! *wijst naar Asagai* Jij! Ben je bezeten?

asagai Pardon?

fola Deze lelijke Juju-poppen die je naar dit nette huis meebrengt!

asagai Het zijn geen Juju-poppen, het zijn erg dure, Amerikaanse aandenkens. Om me te helpen herinneren dat wij niet de enigen zijn die lijden. *stopt met tegenzin waar hij mee bezig is en buigt lichtjes*

fola Is je mooie vrouw niet bedoeld om je te helpen

herinneren aan Amerika?

beneatha Zeg, u moet weten dat ik nu een gerespecteerde

Yorubavrouw ben!

fola *test haar met een zekere arrogantie* Zeg

‘goedemorgen’!

beneatha Ka’aro!

fola Zeg ‘hoeveel voor die zoete aardappels?’

beneatha Elo ni awo isu na?

fola Ehh! Ben je gek?

beneatha Lai, lai, *maakt een tjoerie, smakkend geluid voor*

in de mond, tegen de tanden Dat nooit!

fola Je bent geslaagd. Je bent inderdaad een Yorubavrouw.

richt zich tot Asagai Maar jij daarentegen!

asagai Dat heeft u goed gezien,— een Yorubavrouw, ben ik

zeker niet.

fola Bewaar jij je sjieke koningspraat maar voor de Britten.

Als het aan mij was zou je op een dag al die voodoooppoppen

in je huis terugvinden in duizend stukken.

asagai *terloops* En als het aan mij lag zou u niet eens weten

waar mijn huis staat.

fola *hoort het en wordt woedend* Ik hoorde je wel! Is het normaal om zo tot de ouderen te spreken? Ik mag dan niet zo rijk zijn als jij en je nieuwe burens, maar dat betekent niet dat je—

Beneatha komt tussenbeide om haar te kalmeren.

beneatha Vergeef hem, tante, hij heeft zijn dag niet vandaag.

asagai Hoe wist u eigenlijk dat we hier woonden?

fola De krant, als je het echt wil weten.

asagai Maar u kunt niet lezen.

fola Ik kan luisteren naar diegenen die het wel kunnen!

‘Eerste inheemse familie verhuist naar Crescent Grove, het Maansikkelbos. De huizen voor de leiders van Lagos’.

Nigeria verandert lieve mensen, jullie zetten de trend. Ik hoop dat je genoeg versnaperingen hebt want jullie gaan het druk krijgen vandaag,— ze zullen je huis platlopen!

Asagai zucht diep Ben blij dat ik de eerste ben want lieve

Yorubavrouw, ik heb serieuze zaken met jou te

bespreken... Privé. *draait zich langzaam om naar Asagai en beveelt hem daarmee weg te gaan*

asagai *bijna schertsend* Mijn huis! Dit is mijn huis,— laat maar. Tunde wacht op me met de rest van onze spullen. Ik zie jullie later.

beneatha Oké, mijn lief.

Asagai neemt Beneatha's gezicht in zijn handen en kust haar.

Groet dan Fola op traditionele wijze.

asagai Mevrouw Fola! *hij buigt, lafjes*

fola *melkt de dubbelzinnigheid zo ver als ze kan uit* Laat me

je een levensraad geven. Als je van plan bent voor een

vrouw op je knieën te gaan, kniel dan diep en

heeeeeelemaal. *wacht totdat hij het doet*

Asagai buigt zodat hij met zijn hoofd de grond raakt, springt

dan op en gaat richting de deur. Fola schreeuwt hem na:

fola Je mag dan machtig en belangrijk zijn, maar vergeet

niet dat je een dienaar bent van het volk!

De deur slaat dicht.

fola Je man vindt me niet zo aardig.

beneatha Omdat u hem altijd plaagt, daarom.

fola Ik moet wel! Mensen doen zo onnadenkend wanneer

hij langsloopt. 'Is hij niet die man die de Britten gevangen

hebben genomen? De man met de power? Die man die

getrouwd is met die rijke Amerikaanse dokter uit...'

Beneatha pakt haar stethoscoop uit haar dokterstas en begint

Fola's bloeddruk op te meten.

beneatha *lachend* Ik ben nog geen dokter hoor, tante.

fola maakt een tjoerie De oude leiders waren geboren met hun kop in de wolken, we moeten ervoor zorgen dat de nieuwe hun beide voeten stevig in de aarde geplant houden. *Wanneer Beneatha klaar is, raakt Fola zachtjes Beneatha's buik aan. Beneatha kijkt haar vragend aan, en Fola trekt voorzichtig haar hand terug.*

beneatha U bent vervuld met wijsheid hè, tante, of niet?

fola Nee hoor, ik ben hier om wat van de jouwe op te snuiven.

beneatha Hoe kan ik u helpen?

fola Voor een moderne vrouw als jij lijken de dingen die wij Afrikaanse vrouwen doen vast vreemd en ouderwets. Maar als je dieper kijkt, zie je dat we een mate van macht hebben, een die voor mannen niet te zien is.

beneatha Klinkt bekend. *grapt* Hoe denkt u anders dat ik Asagai zo ver heb gekregen om met me te trouwen?

fola Je man en zijn politieke vriendjes maken het de gewone man moeilijk. Hun eis dat de Britten ons land nu verlaten, maakt die Britten erg onrustig en ze reageren hun woede af op de mensen.

beneatha Hoe dan?

fola Vanmorgen was ik bezig mijn kraam op te zetten toen die Engelse belastinginspecteur kwam om bij mij en de anderen vrouwen mandjesheffing te innen.

beneatha Mandjesheffing? Wat is dat nou weer (voor onzin)?

fola Precies! Je kunt je indenken hoe de hel losbrak, en voor we het wisten, was er politie en vrouwen werden geslagen op hun hoofd, hun nek, in hun maag...

beneatha *springt op* Ik ga kijken of Asagai er nog is.

fola Nee, nee, hem wil ik niet hebben, een klein groepje vrouwen is naar die partijleden van je man gegaan. Weet je wat ze ze zeiden? ‘We hebben woestere zeeën te bevaren...’

beneatha Was Asagai daarbij?

fola Eerst niet, maar toen hij kwam, nam hij het voor de vrouwen op en maande hij de partij tot het opzetten van een onmiddellijke, algehele staking tegen de Britten.

beneatha *lichtelijk in de war* Waarom zei u niets tegen Asagai?

fola Omdat ze me gestuurd hebben om met jou te komen praten! *stilte* Nadat die marktvrouwen weg zijn gegaan –en dit is me in vertrouwen gezegd– brak er een grote discussie

los tussen je echtgenoot en een aantal anderen binnen de partij.

beneatha *glimlachend maar ook lichtelijk geïrriteerd* Dus bent u hiernaartoe gekomen om van mij te horen wat er gebeurd is? Fola, wat mijn man en ik met elkaar bespreken–

fola Nee, ik ben gekomen om je te zeggen dat –wat daar ook gebeurd is– jij je man sterk moet houden.

beneatha Sterk. Is dat alles?

fola Je man is in levensgevaar, Alaiyo Beneatha. Hij moet het heel slim aanpakken.

beneatha Levens– wat?

fola De vrouwen hebben mij gestuurd om met je te praten, omdat de markt op het land van zijn voorvaderen staat. Beweegt hij naar links, doet hij niets voor zijn mensen, is hij ten dode opgeschreven. Beweegt hij naar rechts en gaat hij tegen zijn partij in, dan zullen zij hem doden.

beneatha *grijpt haar buik vast* U maakt me bang, tante.

fola Niet bang zijn, kindje,– jij kunt zijn leven redden. Je moet hem gewoon leiden.

beneatha Ik?

fola Zeg hem dat je zwanger bent.

beneatha Sorry?

fola *kalm*, kijkt haar *bedachtzaam in de ogen* Het zal zijn
hoofd kalmeren. Het zal hem focus geven.

beneatha Focus?

fola Ja, zijn hart zal misschien sneller gaan kloppen, maar
zijn hoofd– zijn hoofd zal sterker worden.

beneatha Dus zo moet ik hem leiden, zegt u?

fola Het is de beste strategie die we hebben.

beneatha Fola, zelfs als alles wat u zegt waar zou zijn,
tegen mijn man kan ik niet liegen...

fola *stilte* Zou je liegen, Alaiyo?

beneatha Wat bedoelt u daarmee?

*Fola staart naar Beneatha. Lange stilte. Beneatha probeert
haar te lezen. Dan:*

beneatha *bezorgd* Zie je het al aan me?

fola Nee. Maar ik wist het meteen toen ik binnenkwam. Ik
ben tantetje, weet je.

Stilte. Beneatha antwoordt niet.

fola Dit is een glorieus moment!

beneatha Eigenlijk is de timing helemaal niet goed!

Onafhankelijkheidsconferentie volgende week, halverwege
mijn studie...

fola God wacht op niemand.

beneatha Dat is een ander verhaal, maar je echtgenoot wil je gelukkig zien, niet waar? En ik weet gewoon niet zeker of hij hier gelukkig van wordt, op dit moment...

fola Alaiyo, luister naar me, als de marktvrouwen deze belasting moeten betalen, kunnen ze niet eten. Ze zullen vergeten wat Asagai allemaal voor ons heeft gedaan, ze zullen hem ten val brengen. En we weten allemaal wat voor soort man hem zal vervangen, eentje die te koop is voor de witte mens. Hij moet sterk staan in deze strijd, we hebben dat nodig, van hem. Hem zeggen dat je in verwachting bent zal daarbij helpen. *overhandigt Beneatha een tas* Hier. Dit zijn de meest verse ingrediënten die ik aan deze kant van de Niger kon plukken. Je gaat de lekkerste Ogbono-soep die hij ooit geproefd heeft voor hem maken. En dan ga je hem vanavond zeggen dat de werkelijke toekomst heel dichtbij is. *wijst naar Beneatha's buik* Doe je dat niet, dan graaf je zijn graf. Maak die soep. Je kookt niet alleen voor zijn maag, maar voor zijn ziel!

Beneatha glimlacht. Fola maakt aanstalten om te gaan.

fola Op weg hiernaartoe dacht ik aan wat je doet op die school van je en ik bedacht me; eigenlijk bestudeer ik de Afrikaanse mens ook. Maar in mijn volgende leven,

wanneer ik terugkom als je kind, zal ik al mijn tijd spenderen aan het bestuderen van de witte mens.

beneatha Waarom de witte mens?

fola Mijn grootvader vertelde ons vroeger over de oude man op de heuvel die de eerste witte mensen uit zee zag komen. Hij waarschuwde zijn stamhoofd maar die werd verblind door de glinstering van alle geschenken die hem werden aangeboden. Dus de oude man rende naar de hogere stamhoofden en kondigde met profetische stem aan: Dit is wat gaat gebeuren! Eén zal komen. Dan weer een. Dan nog een, en iedere keer dat er een bijkomt, zal de waarde van ons voorvaderlijk land dalen. Althans, voor ons. En voor je het weet, is de grond waarop je staat als een lege tas. Waardeloos. Maar niemand wilde luisteren... En hier ben je dan, in Crescent Grove, omringd door hun kinderen, een vreemdeling in je eigen land... Pas op voor witte mensen met cadeaus, Alaiyo. Want of zij zijn heel slim, of wij zijn heel dom! *loopt naar de deur* Begin die soep te maken, m'n kind.

Fola vertrekt. Beneatha staart naar de tas vol ingrediënten en overpeinst de woorden van Fola. Na een tijdje begint Beneatha weer op te ruimen; verplaatst dozen, pakt dozen uit, verzonken in haar eigen wereld. Geklop op de deur.

daniel Hallo? Iemand thuis?

beneatha Aah! Jezus!

Daniel komt binnen. Het is een witte Amerikaan van begin 30, keurig gekleed en verzorgd, met een appeltaart.

daniel Oh, het spijt me, ik wilde je niet laten schrikken.

beneatha *kalmeert* Je liet me niet schrikken,– en jij bent?

daniel Daniel Barnes. Van zes huizen verderop. Ik was de nieuweling, totdat jullie hier kwamen! Ik had graag gezegd dat dit van mij kwam, maar eigenlijk heeft mijn meid dit voor jullie gebakken.

Beneatha neemt de taart aan.

beneatha Dat is aardig.

daniel Weet niet of Nigerianen bekend staan om hun appeltaart, maar alles beter dan wat ik bak... Dus, welkom in de buurt.

beneatha Dank je wel. Alaiyo Beneatha.

daniel Je klinkt Amerikaans.

beneatha Ik ben Amerikaans.

daniel *enthousiast* Ik ook!

beneatha *met gemaakt enthousiasme* Zou je niet zeggen!

daniel Maar doctor Asagai is Nigeriaans, niet waar?

beneatha Misschien verbaast het je, maar Afrikanen reizen ook op andere manieren naar Amerika dan enkel op

slavenschepen. *met gemaakte horrorfilmstem* En wanneer ze dat doen, veroveren ze Amerikaanse vrouwen en slepen zij ze mee terug naar Afrika om met hen te trouwen!

daniel *gaat erin door* Echt waar?

beneatha Echt waar.

daniel Dat wist ik niet.

beneatha Dan weet je het nu.

daniel Zo dan is dat duidelijk, maar wat ik bedoelde, ik wist niet dat de doctor met een Amerikaanse getrouwd was. Ik zou denken dat dat het eerste is wat ze in de krant zouden vermelden.

beneatha We proberen het er niet over te hebben.

daniel Waarom niet?

beneatha De eerste in zijn dorp die heeft gestudeerd in Amerika. Die hadden liever gezien dat hij een lief Yorubameisje trouwde.

daniel Maar hij kwam thuis met jou.

beneatha Nou, eigenlijk kwam hij eerst thuis, werd gevangengezet, vrijgelaten, en liet toen mij overkomen. Maar da's een lang verhaal, – heel erg bedankt voor de ehh *wijst naar de taart...*

daniel Waar uit Amerika kom je vandaan?

beneatha Chicago.

daniel Dat meen je niet! Ik ook.

beneatha *serieus dit keer* Neeeeeee!

daniel Jaaaaa! Welke buurt?

beneatha *stalen gezicht* Volgende vraag!

daniel Oké, waar zat je op school?

beneatha Volgende vraag!

daniel Zat je op de universiteit?

beneatha *ietwat beledigd* Ja, natuurlijk!

daniel Waar?

beneatha Meneer...?

daniel Daniel, geen meneer.

beneatha Sorry dat ik niet mee ga in deze boogiewoogie-
opwinding, omdat we toevallig uit dezelfde stad komen.

Daar zouden we nooit zo ‘geanimeerd’ in gesprek zijn
geweest, of wel?

daniel *koeltjes* Zijn we ook niet!

beneatha Wat?

daniel Daar, we zijn hier. En als ik eerlijk ben, ik heb nu
zoveel tijd met die godverdomde Britten doorgebracht, dat
het idee van een Amerikaanse buur,—zwart, blauw of paars—
ervoor zorgt dat ik de boogiewoogie de hele nacht wel kan

dansen... Als ik wist hoe dat moest. Als ik al zou weten wat het was.

beneatha *glimlacht* Je moet je vrouw vragen het je voor te doen.

daniel Oh, ik ben niet getrouwd.

beneatha Aha, op excursie op Afrikaans terrein?

daniel Nee! Ik was niet getrouwd voor ik hier naartoe kwam, en ik betwijfel of ik het zal zijn als ik terugga.

En excursies zijn niet echt mijn ding.

beneatha Apart.

daniel Helemaal niet. Maar zoals je al zei, lang verhaal.

beneatha Hmmm...

Daniel reageert niet.

daniel En, de doctor is...? *kijkt wat rond vanaf de plek waar hij staat, trekt onbewust een kleinerend gezicht bij het zien van de Oom Tom- en Mammy-beeldjes*

beneatha ...Onze meubels halen. Excuses voor de troep.

daniel Geen probleem.

beneatha Mijn moeder zou gek worden als ze wist dat ik mensen binnenliet, terwijl de boel niet klaar is voor bezoek... Maar jij kwam alleen maar even langs, niet waar? *pauzeert, wacht totdat hij de hint oppakt, maar dat doet ie niet, want hij wil nog niet weg*

Sorry dat ik je niets aan kan bieden.

daniel Nou, een glaasje kraanwater zou geweldig zijn.

beneatha Niet gekookt?

daniel Als er dan iets is waar onze koloniale neven goed voor zijn... Is het wel het zorgdragen voor de belangrijke dingen des levens. Schaduw, briesje, en water rechtstreeks uit de dichtstbijzijnde bron. Lovely, isn't it?

beneatha *tot haar spijt* Is het je gewoonte om mensen hun huis binnen te walsen en drankjes te vragen?

daniel *kaatst terug* Erg geestig.

Stilte. Dan verdwijnt Beneatha naar de keuken. Daniel bekijkt de beeldjes wat beter.

daniel Crescent Grove is de meest perfecte plek.

beneatha *vanuit de keuken* Afgezien van het feit dat je op de meest perfecte plek in Lagos wilde wonen– wat bracht jou naar Lagos?

daniel Ik werk voor I.T.C. Het telecommunicatiebedrijf. We beheren het telefoonnetwerk in de kolonie. Eén van de vele in Afrika, trouwens.

beneatha Oké. *komt terug met een glas water*

Daniel doet een stapje terug van het beeldje waarnaar hij keek.

daniel Dank je. Hiervoor zat ik in het Noorden, maar ze hebben me naar het regionaal hoofdkwartier gehaald, om de boel in de gaten te houden.

beneatha En doe je dat?

daniel Ik denk het.

beneatha *met dubbele agenda* Ze slingeren je een hoop rond binnen de I.T...

daniel *doet er even over om antwoord te geven* C... Ja, dat vinden ze leuk ja. Ben ooit op kantoor in Chicago begonnen, werd verplaatst naar New York. En toen er in Afrika functies vrijkwamen, vroegen ze de ‘vrijgezelle’ mannen het eerst en ik zei ja.

beneatha Ik hoop dat ze je goed betalen, moet een grote stap geweest zijn.

daniel Ze zijn heel genereus. En jij? Het is een behoorlijke afstand vanaf Chicago, uit welk deel je dan ook moge komen.

beneatha Ik studeer aan de universiteit.

daniel Oh, interessant. Welke richting?

beneatha Medicijnen en Prekoloniaal Afrikaanse Bestuurssystemen.

daniel Hadden ze die dan?

beneatha Het zou een heel korte studie zijn als ze ze niet hadden.

daniel Ja, dat is waar.

Beiden genieten ervan in het gezelschap te zijn van een mede-Amerikaan. Daniel staart naar een stoel. Beneatha is bijna gedwongen het hem te vragen.

beneatha Ga zitten.

daniel Nee, nee. Goed, oké. Eventjes dan. *kijkt naar de tot nu toe uitgestalde verzameling en zoekt de juiste woorden*

Wie van jullie is hier de verzamelaar?

beneatha Onze goede doctor. Dit zijn er nog maar een paar, er zijn nog twintig dozen onderweg. Hij heeft ze allemaal...

Oom Tom's, nikkertjes, Mammy-peper-en-zoutvaatjes, lampenkappen in de vorm van enorme 'neger'-lippen.

Denigrerende platenhoezen. Noem ze, hij heeft ze.

daniel Voel jij je niet lichtelijk, ik weet niet...

beneatha ...Geïntimideerd?

daniel Ongemakkelijk was het woord dat ik zocht. Maar geïntimideerd is ook lovely.

beneatha Jij hebt veel met die Britten opgetrokken, niet?

Dit is al de tweede keer dat iets 'lovely' is, in vijf minuten tijd. Straks ga je nog 'smashing' zeggen!

Daniel lacht.

beneatha De eerste keer dat ik zijn kleine huis in Chicago binnenliep, schrok ik me kapot. Maar hij leerde me ze te bekijken door zijn ogen. Asagai wist oprecht niet wat een ‘Mammy’ was, toen hij in Amerika kwam. Ik zeg: ‘Kennen jullie Tom en Jerry dan niet in Afrika?’ Hij liep een keer een souvenirwinkel binnen, op zoek naar wat spulletjes voor thuis en liep toen... *pakt een groot ‘nikker’-masker* dit tegen het lijf. Dus hij vraagt die verkoper wat het is. En die man antwoordt: ‘Een masker’. Dus Asagai vraagt bijna onschuldig –want hij is Afrikaan en daar betekenen maskers ook echt iets– ‘Welke geest moet dit verdrijven?’... En die man begrijpt de vraag niet helemaal en antwoordt –briljant genoeg– ‘De jouwe!’ Dus Asagai heeft het meteen gekocht en heeft het dat semester aan het begin van iedere les gebruikt.

daniel In de les?

beneatha Hij liet het ons,– zwart of wit, allemaal dragen. We liepen erin rond, en zodra we ons comfortabel voelden, we ons open en vrij voelden, liet hij ons grote, tragische figuren citeren uit de Engelse canon.

Daniel’s ogen lichten op. Beneatha wist dat dit zou gebeuren.

daniel Echt waar?

beneatha Het werkt zo bevrijdend. Het zorgde ervoor dat de mensen werden wie ze waren. Zeiden wat ze echt wilden zeggen. Dingen waarvan ze niet eens wisten dat ze het wilden zeggen!

daniel Fascinerend! Mag ik het vasthouden?

Het is Beneatha duidelijk dat Daniel erg geïnteresseerd is in het masker. Ze denkt even na en overhandigt hem dan het 'nikker'-masker.

daniel 'Geen mens kan een held worden, zolang hij de oorsprong van zijn ondergang niet ziet.'

beneatha Wie zei dat?

daniel *neemt het masker van zijn gezicht* Aristoteles. *handen in de lucht* Sorry, Cultuurgeschiedenis als hoofdvak.

beneatha Man, die was niet zwart!

daniel Je hebt niet gezegd dat ze zwart moesten zijn.

Maskers, Grieken! Die moeten daar toch ook een standpunt in hebben gehad?

beneatha Je moet iets 'zwarfs' zeggen als je wil dat de hoodoo echt bevrijdend werkt!

daniel *denkt na* 'Zij hield van mij door de gevaren die ik doorstaan had, en ik hield van haar, omdat ze haar bewogen.' Othello, beter?

beneatha Ja warmer, warmer. Ga door!

Daniel begint op gang te komen.

daniel ‘Zonder strijd geen vooruitgang.’

beneatha Frederick Douglas! Is niet echt tragisch, maar heel goed, je krijgt je schwung te pakken.

daniel Oké, oké, ‘I’s a coming massa, I’s a coming.’

beneatha Okeeeeeee, nu beginnen we warm te draaien. Heb je daar een loopje bij, mister?

Daniel steekt zijn billen naar achter en begint met een Stepin-Fetchitloopje heen en weer te lopen.

daniel ‘I says I’s a coming. Don’t move too fas’ now, cos I’m gonna break something!’

beneatha Echt? Wat ga je breken? *doet niet met hem mee*

daniel ‘Ah sweat, and you knowssssss I don’t ever do dat!’
neemt even het masker van zijn gezicht

beneatha *vol ironie* Oh nee, ga alsjeblieft door. Het verbaast me dat je er geen dansje bij hebt.

Daniel begint zingend door de kamer te springen.

daniel Tuurlijk heb ik die! *zingt*

Oh The Camptown ladies sing this song...

Doo-da-Doo-da...

The Camptown racetrack’s five miles long...

Oh the doo-da-day...

begint een ander lied te zingen

...Swanee

How I love ya, how I love ya – My dear old Swanee...

zwaait naar Beneatha Kom nou, deze ken je, – weet ik zeker!

Beneatha gaat er niet helemaal in mee, maar moedigt vooral Daniel aan om zijn ware aard in relatie tot zwarten te tonen. Ze doet halfjes mee, en Beneatha en Daniel dansen rondom de stoel.

Terwijl de twee zo bezig zijn, komt Asagai op.

Daniel en Beneatha hebben het niet in de gaten. Asagai staat stil en kijkt in volle verbazing naar hoe Daniel en Beneatha de Camptown Dance doen.

daniel begint een nieuw lied

Mammy...

... I'd walk a million miles...

beneatha hem nog meer aanmoedigend

Kom op, doorgaan!

daniel zingt

...for one of your smiles... –

My Mammmy!

Asagai kucht. Daniel en Beneatha stoppen acuut, geschrokken.

beneatha lacht Liefje!

Daniel geeft het masker aan Beneatha, recht zijn rug en loopt richting Asagai.

beneatha Dit is onze buurman liefje, van ehh...

daniel Zes huizen verderop... Ehh... *steekt zijn hand uit*

Daniel Barnes. Kwam even hallo zeggen.

asagai En een paar liedjes zingen?

daniel *beschaamd* Ehh...

beneatha Ik liet hem je–

asagai Ik weet wat je deed.

beneatha *een beetje verward door Asagai's houding* Raad eens waar Daniel vandaan komt, Asagai?

asagai Dixieland?

beneatha Doe niet zo raar liefje,– Chicago!

daniel Geboren en getogen. Jij hebt je doctoraat niet ver weg van Wisconsin gehaald, las ik?

asagai Iedereen is hier zeer belezen. Ja, dat klopt.

daniel Goeie universiteit. Mijn broer studeerde er!

beneatha Dat zei je daarnet niet.

asagai Hij had het te druk met dansen!

Beneatha kijkt weg.

asagai Tunde staat buiten met de auto, met de rest van onze spullen.

Asagai werpt Beneatha een strenge blik toe. Stilte.

daniel Ik moet er ook maar weer vandoor... Wilde enkel
zeggen, welkom in de buurt... Jullie zullen je hier...
welkom voelen.

asagai *kil* Zoveel is duidelijk ja. Goedendag.

Daniel vertrekt.

beneatha Nou wie is hier nu asociaal?

asagai Moet jij je iedere keer als je een witte Amerikaan
ziet, zo godvergeten aanstellen?

beneatha Pardon?

asagai Iedere keer als jij een witte ziet, sloof je je uit, of
draaf je door!

beneatha *vol ongeloof* Dat is niet waar!

asagai Dat is het wel! Je deed hetzelfde op de universiteit
toen ik je daar voor het eerst mee naartoe nam. Jij deed het
in Restaurant Annie's toen we er waren, toen je,–

beneatha Joseph!

asagai Ooh, nu wordt ze boos! Joseph?

beneatha Stop hiermee! Als dit een mannending is, ik heb
je al eerder gezegd wat ik vind van dat jaloerse gedoe–

asagai Jaloers? Pffff!

beneatha Ja, jaloers!

asagai Ik ben niet jaloers op die witte man! Wat heeft hij dat ik niet heb?

beneatha Jouw land,— om mee te beginnen!

asagai Jij denkt dat dat grappig is, hè?

beneatha Asagai, Daniel is een homoseksueel.

asagai Hoe weet jij dat?

beneatha Dat heeft ie me zo ongeveer verteld. En die andere professor waar jij het over had, was 87, in jezusnaam! Ja het zijn Amerikanen! Ja, ik praat met hen! En hoe graag ik hier ook ben, is het ooit eens in je opgekomen dat ik misschien, gewoon soms heel misschien, het geluid van een Amerikaanse stem mis?

asagai Zegt zij die niet kon wachten om uit Amerika weg te gaan.

beneatha Sorry, maar volgens mij heb jij mij uitgenodigd!

asagai Dan moet je maar teruggaan, als je het zo mist. Eens kijken hoe vaak ze met je willen dansen bij hen thuis!

beneatha Ik danste niet, Asagai, ik liet hem in de val lopen, zoals ik jou dat duizenden keren heb zien doen.

asagai Maar nooit met een witte vrouw, in jouw huis.

beneatha Wit, wit, wit...!

asagai Ga je mij nu vertellen dat kleur er nu niet meer toe doet? Kom maar, ik wil het horen van de vrouw die in bepaalde delen van haar eigen verdomde land, niet eens uit dezelfde drinkfontein als zij mag drinken!

beneatha Kom eens met iets dat ik nog niet weet!

asagai Je weet niet hoe ze zijn! Dat is wat je niet weet!

beneatha Ik ben iedere dag van mijn leven met hen bezig geweest.

asagai Maar wel enkel en alleen binnen jouw persoonlijke microwereld!

beneatha Sorry als ik het verkeerd begrijp, maar waar is de JOU in, – wat was je lievelingsfilm ook weer, Asagai?...–
Singing in the Rain?

asagai Waar heb jij het over?

beneatha Weet je wat, – ik ga dit gesprek niet met jou voeren.

asagai Mee eens, totaal zinloos. Er zit gewoon teveel wit in jullie Amerikaanse zwarten om het ooit te kunnen begrijpen.

beneatha *gromt diep* Wat zei jij nou?

asagai Jij hebt me wel gehoord. Jou maakt het misschien niets uit, maar je laat geen witte man in mijn huis dansen,

terwijl hij zijn voetzolen in mijn eigen land op mijn strot
zet! Beginnerscollege Afrikaanse cultuur! Je hebt duidelijk
niet heel goed opgelet tijdens de les! *pauzeert, stilte*
beneatha *herinnert zich de opdracht van Fola, kalmeert.*
Dan, oprecht: Gaat het wel goed met je, Asagai? Want zo
ken ik je niet.
asagai Nee, dat gaat het niet. *pauzeert, lang*
Ik zit niet langer in de partij.
beneatha Wat?
asagai Hubert, Maculaly, Daiyo... Mijn vrienden hebben
me... eruit gezet. We hadden een verhit gesprek. Ik zei: óf
je nek voor mij uit steken, óf mij in de rug steken... Daiyo
stelde voor om te stemmen... en ik kon vertrekken.
beneatha Maar dat kan niet– jij bent de... Ik bedoel– gaan
de Britten überhaupt met hen in gesprek als jij daar niet aan
tafel zit?
asagai Ik heb ze moeten beloven er met niemand over te
praten om het onderhandelingsproces niet in gevaar te
brengen. We beloofden het allemaal.
beneatha Iedereen kent de... de... ideeën, de elektrische
stuwdam. Jij bent het brein achter de hele...

asagai En daarom had ik dat nooit... nooit zo moeten
zeggen. Laat je niet meeslepen, Asagai,— is mijn mantra...
Maar ze begonnen over... mijn vaderland, mijn kiesdistrict,
en toen, en toen...

beneatha Jij hebt niets verkeerd gedaan... Als jij niet voor
die marktvrouwen was opgekomen, wie had het dan
gedaan?

Asagai kijkt haar aan.

asagai Wie heeft hier iets gezegd over marktvrouwen?

Beneatha kan niets uitbrengen. Stilte.

beneatha *probeert het te verbergen, vertelt dan toch de
waarheid* Ehm... Fola.

asagai Fola weet hiervan?

beneatha Alleen dat jullie een woordenwisseling hadden.

asagai Hoe kon zij dit...? We hebben allemaal gezworen
dat we zouden zwijgen... Wat heeft ze je nog meer verteld?

beneatha Dat de Britten met een nieuwe heffing zijn
gekomen en dat jij het voor die vrouwen opnam.

asagai *op zoek naar feitelijke duidelijkheid* Weet ze dat ik uit
de partij ben gezet?

beneatha Nee.

asagai Weet je dat zeker?

beneatha Ja.

Asagai denkt diep na.

asagai *kalmeert* Het is mijn schuld. Ik had dit kunnen zien aankomen!

beneatha Hoe dan?

asagai Maandenlang werd alles wat ik zei bevraagd en verdraaid terwijl ze eigenlijk... *bekent bijna met schaamte* Ik ben er maandag achter gekomen dat Hubert en Daiyo in het geheim ontmoetingen met de Britten hebben gehad.

beneatha *angstig* Waarover?

asagai Er zit daar olie.

beneatha Wat? Waarom heb je me dat niet verteld?

asagai Het spijt me. Vorig jaar ben ik erachter gekomen, en sindsdien heb ik druk gezet op die gesprekken. Gesprekken over machtsovername, die moesten nu plaatsvinden. *we voelen Asagai's stille angst* Maar dankzij die ruzie weet ik nu dat de Britten klaarstaan om die mensen, om mijn mensen, van hun land te verjagen. Dat ze de noodtoestand willen gebruiken om ze gedwongen te verplaatsen, naar... waar dan ook... Ze proppen ze midden tussen de Fulani, anderen weer tussen de Hausa's, tussen de Igbo's, ze drijven ze bewust uit elkaar...

beneatha Dat kan niet...

asagai Dat kunnen ze wel degelijk. De Britten hebben het zelfs als voorwaarde gesteld voor de onafhankelijkheidsbesprekingen.

beneatha Waarom zouden de anderen in de partij daarmee instemmen?

asagai *wordt boos* Oooh kom op, Alaiyo!! Je moet me helpen!

beneatha *kalmerend* Je gaat je woede niet op mij afreageren, Asagai!

asagai *nog steeds verhit* Maar je ziet het toch van mijlenver aankomen? ... *kalmeert* Ze hebben ze omgekocht, Alaiyo. Ze hebben het partijbestuur omgekocht. En vervolgens kocht het partijbestuur mij om...

beneatha Hoe dan?

asagai Wij hebben geen geld, Alaiyo. Hoe denk je dat we aan het geld voor dit huis zijn gekomen? Van wie en waarom denk je dat Wale en Tungi en Dotun het geld kregen om die huizen van hun te betalen?

beneatha Maar je zei dat de partij het jullie had geleend. Om middenin de witte enclaves te gaan wonen, zodat wanneer de onafhankelijkheid komt, jullie geen vreemden meer zouden zijn in jullie eigen land.

asagai Denk je werkelijk dat de gewone man begrip heeft voor dat soort politieke fijnproeverij? Shit!

beneatha Jij mag jezelf niet de schuld geven van–

asagai *kwaad* Natuurlijk wel! Grondregel binnen de politiek is dat er altijd een betere deal te maken is. En ik ben dat vergeten – in mijn drift om maar ‘modern’ en ‘niet zo tribaal’ te zijn!

beneatha *probeert hem te kalmeren; nuchter* Laten we dan kijken wat we kunnen doen. We gaan praten met de bestuurscommissie.

Asagai kijkt haar aan.

asagai Nee. Toen ik net terugging naar het appartement, stonden er al zeven leden van het partijbestuur me binnen op te wachten. Ze wilden weten of ik ‘nu niet misschien van plan was mijn eigen partij te gaan beginnen.’

beneatha En heb je dat tegen ze gezegd?

asagai Natuurlijk niet! Ze waren gekomen om me uit te horen. Maar dat laat zien dat ze bang zijn. Bang dat ik naar de pers stap. Bang dat ik iets aan zal wakkeren. Bang, nog wel het meest, dat ik hun comfortabele oliedeal met de Britten ga verknallen... *denkt na* Ik ken ze, ik heb die jongens zowat eigenhandig opgeleid. Hun volgende stap gaat zijn dat

ze gaan proberen me volledig om te kopen, of als dat niet lukt, dan...

beneatha Hou op. Praat niet zo. We moeten nadenken.

Daarom ben ik hier, om met jou na te denken over een manier waarop–

asagai *raakt weer verhit* Dat probeer ik, maar dat gaat niet!

beneatha Je moet wel. Ik ben niet naar Afrika gekomen om je te verliezen! En– en eigenlijk... Ik weet dat dit niet het beste moment is, *haalt diep adem* maar er is iets dat ik je moet vertellen... Asagai, ik denk dat wij een...

Er wordt op de deur geklopt. Beneatha en Asagai beiden direct gefixeerd op de deur, een beetje angstig zelfs.

asagai Tunde?

Daniel komt binnen.

daniel Sorry dat ik nu alweer terug ben...

beneatha Daniel?

daniel Dit klinkt belachelijk maar ik heb mijn meid beloofd dat ik het bord mee terug zou nemen... Van de taart?

beneatha Oh! Geen probleem. Ik zal het pakken. Is oké. Eén momentje, eens kijken of ik iets kan vinden waar ik die taart in kan doen.

daniel Heel erg bedankt.

Beneatha laat de twee heren alleen.

Stilte. Dan, eindelijk:

daniel Je vriend, daarbuiten,— Tunde... Geweldige vent. We hadden een goed gesprek.

asagai Mooi.

Stilte.

daniel Kijk, doctor. Ik wil alleen maar zeggen,— het spijt me van onze valse start... Dat spijt me echt... Ik wil echt een vriend zijn.

asagai Een vriend.

daniel Een goede vriend.

asagai *een beetje argwanend* Hoezo?

daniel *oprecht* Een vriend die wellicht... Ik weet niet...

stilte, terwijl Daniel Asagai recht in de ogen aankijkt Ik werk voor een telecombedrijf, doctor Asagai. Er is maar weinig dat mijn oor niet bereikt... En dat gaat vaak heel snel.

Asagai staart hem aan en denkt snel en hard na.

asagai *zonder iets prijs te geven* Is dat zo?

daniel *duidend op Beneatha* Misschien dat wij ons gesprek *duidend op buiten ...*

Beneatha komt de keuken uit met het gewassen taartbord.

beneatha Kijk eens, Daniel, gewassen en—

asagai Nee, nee hier is prima. Mijn vrouw en ik delen alles met elkaar. Wat je mij kunt zeggen, kun je zeggen waar zij bij is.

Beneatha luistert heel scherp naar wat komen gaat, om te begrijpen waar het gesprek over gaat. Daniel kijkt naar haar, dan weer naar Asagai.

daniel Nou, zoals ik daarnet zei, werk ik voor de I.T.C, maar daarnaast ben ik ook voorzitter van de West-Afrikaanse tak van de Amerikaanse Kamer van Koophandel. Wij zouden u in deze situatie graag helpen.

asagai Waarmee precies willen ze helpen?

Stilte.

daniel Persoonlijk vind ik uw positie wat betreft de gedwongen overplaatsing van die mensen, echt een zeer dappere.

asagai Interessante woordkeuze. Ik neem aan dat u zich bewust bent van het gezegde van de oorspronkelijke inwoners van Amerika? ‘Witte man spreekt met gespleten tong’? Want u zegt wel dapper, maar ik hoor–

beneatha –dom?

asagai Dank je, vrouw.

daniel Mag ik eerlijk zijn?

asagai Graag.

daniel Voor mijn vrienden en mij bent u de toekomst,
doctor Asagai.

*Asagai realiseert zich dat Daniel goed op de hoogte is, maar
zegt niets.*

daniel Een nieuwe politieke partij opzetten is een
behoorlijk kostbare onderneming.

asagai Is dat zo?

daniel Ik heb dat vrijwel overal meegemaakt, doctor. Is het
goed zaken doen, dan loopt de politiek vanzelf in de pas.
Mensen ruiken principes, vinden dat fijn, worden er zelfs
door aangetrokken. Wij willen er enkel voor zorgen dat er
na de komende onafhankelijkheid, principiële mensen
zullen zijn met wie wij zaken kunnen doen. Zo simpel is
het.

Beneatha en Asagai werpen elkaar een blik toe.

asagai Dus hebben ze u gestuurd om mij te kopen. Hoe
principiële is dat?

daniel *kijkt naar Asagai, duidend op het huis* In principes kun
je niet wonen, of wel doctor? Niemand heeft mij
hiernaartoe gestuurd, ik ben hier enkel naartoe gekomen
om u te laten weten dat u een vriend heeft.

*De twee mannen kijken elkaar strak aan. Na een stilte haalt
Daniel een bruine enveloppe van A4-formaat tevoorschijn en*

legt deze voor Asagai neer. Asagai werpt er niet eens een blik op.

daniel Zie dit als een bijdrage. De komende dagen ben ik de stad uit, maar als u ook maar iets anders nodig heeft, wat ook, dan weet u mij te vinden.

Goedenavond doctor. *loopt naar de deur*

beneatha *duidend op de enveloppe* Ik geloof dat je iets vergeet.

Beneatha kijkt naar de enveloppe, wacht tot Asagai deze aan Daniel teruggeeft, maar Asagai kijkt er niet eens naar.

daniel Natuurlijk. *loopt naar Beneatha en neemt het taartbord uit haar handen* Hartelijk dank.

Daniel vertrekt. Lange stilte. Beneatha kijkt naar Asagai, hij voelt haar ogen branden in zijn rug.

asagai *diep in gedachten* Kun je alsjeblieft... Ik probeer na te denken.

beneatha En ik probeer je te helpen nadenken. Helder...

asagai *begint geïrriteerd te raken* Nee dat doe je niet, je probeert een punt te maken van iets waar je noch de kennis, noch de ervaring in hebt om het te begrijpen. Laat staan erover te kunnen oordelen!

beneatha Ik heb al moeten ervaren hoe er een witte man
mijn huis binnenliep en probeerde ons uit ons nieuwe huis
te kopen...

asagai *gooit het eruit* Dit heeft niets te maken met de
kleinzielige droom van die familie van jou in Amerika om
te willen assimileren. Dit gaat over de toekomst van een
compleet land, verdomme.

beneatha *kalm* Hij heeft zojuist jouw toekomst gekocht!
Hij bespeelde je, Asagai, als een goedkope (viool)...

asagai Hoe bespeelde hij me dan?

beneatha 'Hier is wat geld om je volk in hun thuisland te
houden'. Wat? Denk je dat ze je dat geld voor niks geven,
Asagai?

asagai Waar heb je het over?

beneatha Niets is gratis.

asagai Hou op mij de les te lezen!

beneatha Maar alles wat je hebt opgebouwd...

asagai Jij hebt nooit iets opgebouwd Alaiyo, dus jij weet
niks van de... praktijk, van het... *zoekt naar woorden*
pragmatisme.

beneatha Ik weet in ieder geval dat ik nooit zo stom zou
zijn me het door een witte vent te laten afpakken!

asagai Jij weet niet wat het leven nog zal brengen.

Beneatha wil de enveloppe pakken.

beneatha Ga, en geef hem zijn geld terug.

asagai Blijf er af.

beneatha Ik zei, ga, en geef hem dat geld terug, nu.

asagai En ik zei, blijf er van af. Godverdomme! Ik ben
jouw man en jij luistert naar mij!

Beneatha deinst terug. Stilte. Hij denkt na.

asagai *bijna wanhopig* Ik weet niet wat ik moet doen...

Gewoon niet... Waar zijn mijn boeken wanneer ik ze nodig
heb? Hierin zijn de Europeanen in hun voordeel... Zij
hebben er honderden.

beneatha Asagai...

asagai Duizenden boeken die ze vertellen hoe met ons om
te gaan.

beneatha Je hebt boeken...

asagai Oude tribale verhalen, Yorubamythes en
kosmologie, maar niets over gevangenzitten tussen... Eén
voor één lieten we ze binnen in onze huizen, en moet je
zien hoe ze ons ontwricht hebben... En om die corruptie
recht te zetten, overweeg ik nu serieus om hun geld...

beneatha Jij hoeft helemaal niets aan te nemen.

asagai Ik zal je wat vertellen,— als ik dit overleef, zal ieder kind in dit land Afrikaanse Geschiedenis als hoofdvak hebben. Ik zorg ervoor dat ze deze schrijven, dat ze deze lezen en ik...— ik ben zo alleen nu.

beneatha Dat ben je niet. (Ik ben er).

Asagai draait zich om en kijkt naar haar. Probeert te glimlachen. Dan ziet hij het ‘nikker’-masker, loopt ernaartoe en kijkt ernaar.

asagai Er is vast geen manier om hier uit te komen, of wel, mister Minstrel Man?

heeft opeens een idee... opgetogen Tippy Top!

beneatha Wat?

Asagai begint dozen overhoop te halen, rukt de deksels eraf en trekt boek na boek uit de dozen totdat hij vindt waarnaar hij zocht.

asagai Ha! Ha! *houdt het in de lucht* Verlaat de gevangenis, (zonder te betalen!)

beneatha Waar heb jij het over?

asagai Koning Tippy Top?

beneatha Wie is...?

asagai *opgewonden* Was! Hij was een heel machtig stamhoofd langs de Goudkust. Iedere Europese natie wilde zaken doen met hem, omdat hij iedere maand een andere

oorlog begon, zodat hij krijgsgevangenen als slaven kon verkopen. Die man verkocht maar en verkocht maar, totdat er op een dag niemand meer over was om te verkopen. En toen namen de Europeanen maar zijn zoon –de enige zoon die hij had– van hem af. Hij eindigde zijn dagen in waanzin, zwervend door de straten van andere landen, bedelend om wat te eten...

beneatha *kan er nog niets van maken* Oké...?

asagai Toen we nog allemaal in de cel zaten, vertelde ik dat verhaal vaak, wij hebben toen één voor één op onze voorvaderen gezworen dat geen van ons zou worden als Tippy. En kijk, kijk waar we nu terecht zijn gekomen.

beneatha Ik geloof niet dat... (ik je helemaal kan volgen)

asagai Wij zwoeren op onze voorvaderen, Alaiyo. En dat kan niemand meer terugnemen. Ik moet naar de partij teruggaan, met dit boek in mijn handen, met deze geschiedenis op mijn lippen. En ze zullen het begrijpen.

Ah! Waar zouden wij zijn zonder geschiedenis!?

beneatha Wat ga je doen?

Asagai pakt de enveloppe.

asagai Ik ga naar het partijbestuur, en ik ga ze het met dit geld laten zien, ik ga ze laten zien hoe we allemaal tegen

elkaar worden uitgespeeld... Wij gaan vandaag achter ons laten, *wijst naar het 'nikker'-masker* en wij gaan die mensen laten zien dat zij ons niet langer kunnen verminken of ombuigen. Ah! Voor het eerst zie ik het duidelijk!

beneatha *een beetje angstig* Asagai, ik wil met je mee!

asagai Nee, jij blijft hier en jij gaat alle dozen weer inpakken. We kunnen hier geen minuut langer blijven dan nodig. *kust haar* Hoe jij naar mij keek... Daarom ben ik met jou getrouwd. Ik bleef mijn zwarte vrienden in Amerika maar zeggen: 'Zij die de geschiedenis beheren, hebben de toekomst!'

Asagai houdt het boek in de lucht.

asagai Wij gaan terug en we gaan weer lesgeven! Zodra we deze chaos die ze Nigeria noemen, op orde hebben gebracht.

beneatha *probeert te glimlachen* Als jij het zegt.

asagai Doe de deur achter mij op slot.

beneatha Hou je hoofd rustig. Doe voorzichtig.

Asagai is al weg. Beneatha kijkt opnieuw om zich heen, naar het huis. Dit keer met een zweem van berouw. Ze haalt adem en begint dan de dozen opnieuw in te pakken. We horen de auto starten en langzaam wegrijden.

*Dan: een enorme explosie. Gevolgd door één
of twee kleinere. Een lichtspot meteen op Beneatha's gezicht.
Ze weet wat er zojuist is gebeurd. Daar staat ze, niet in staat
zich te bewegen, terwijl we het geluid van brand en vuur op
de achtergrond horen. Beneatha opent haar mond. Een stille
schreeuw. Ze grijpt naar haar buik.*

blackout

einde eerste bedrijf

steve Wat is er lang en imponerend bij een zwarte man?
lindsey Dit meen je niet!
kevin Weet ik het, wat is er lang en imponerend bij een zwarte man?
steve De brugklas. Ben je beledigd?

Uit: *Clybourne Park* – 2e bedrijf

Dezelfde scène, achttien clausen later:

lena Waarom–
steve –is een blanke vrouw...toch?
lena Net een paddenstoel?
steve Weet ik niet, waarom?
lena Als je de verkeerde treft ga je eraan kapot. Maar ik heb je toch niet beledigd?
kathy Nou, je hebt in ieder geval mij beledigd... In welk opzicht maak ik mensen kapot? Je bedoelt omdat ik keihard heb gewerkt om mijn diploma rechten te halen, en daarbij voor niemand opzij ging?
steve Het is een grap over een paddenstoel.
kathy En misschien is er ook een verschil tussen bepaalde paddenstoelen en zekere mate van intelligentie!

Uit: *Clybourne Park* – 2e bedrijf

tweete bedrijf

Heden/2013. Voorzichtig glijdt er een straal licht de kamer binnen, de voordeur van het huis wordt langzaam opengeduwde. Wale Oguns, begin dertig, een Nigeriaans-Amerikaanse jongeman uit de sociale bovenlaag, komt op. Hij heeft een net Amerikaans accent, draagt een vlinderdas en ziet er studentikoos uit. Hij kijkt om zich heen, op zoek naar het lichtknopje. Terwijl hij dit doet, zien we hoe stoffig het huis is.

wale U betaalt mensen om hierop te passen?

beneatha Eerste dag van iedere maand, al meer dan veertig jaar lang.

wale U heeft uw geld aan liefdadigheid verkwanseld, decaan... Kom maar, het is veilig.

Beneatha sr. 70, ziet er fantastisch uit, eerder als iemand van 50, nu decaan van de faculteit der Sociale Wetenschappen, komt langzaam de huiskamer binnen. Ze is gekleed als de rijke vrouw die ze geworden is. Beneatha wordt overvallen door de impact die het heeft om na bijna vijf decennia

zomaar opnieuw het huis binnen te lopen. Het huis is, op alle stof na, nog vrijwel precies zoals ze het destijds achterliet. De Jim-Crowgedenkwaardigheden staan nog op precies dezelfde plaats, alleen zijn ze nu bedekt. Beneatha staat stil en kijkt met gevoelens van pijn en angst om zich heen. Ze kijkt de voorkamer door en kan nauwelijks ademen. Wale kijkt een poosje naar Beneatha en ziet hoe zij alles in zich opneemt. Dan doet hij de gordijnen open. Het licht spoelt naar binnen. Beneatha kan het nog steeds niet helemaal bevatten.

beneatha Doe het raam open, alsjeblieft.

wale Tuurlijk.

Stilte.

beneatha Vroeger stuurden ze me foto's, weet je, eens per jaar, gewoon zodat ik... Sinds tante's overlijden neem ik aan dat die kleinkinderen... *wuift het weg*

wale Had het me gezegd. Ik had één van de jongens van mijn vader kunnen vragen om hier–

Beneatha niest. Vrij luid, grijpt dan naar haar borst.

wale Gaat het met u?

beneatha Ik moest niezen, Wale, ik viel niet flauw.

wale *lijkt bezorgd om haar* Weet ik... Bless you.

beneatha 'k Zal het nodig hebben.

Beneatha glimlacht naar hem, dankbaar voor zijn bezorgdheid.

wale Mag ik even...

beneatha Ga je gang.

Beneatha kijkt naar de dozen die ze achterliet, ze staan nu tegen de muur. Dan loopt ze naar een stoffig beeld en trekt er een kledingstuk van af.

Ze gaat voor het 'nikker'-masker staan, en nadat ze een laag stof van het ding af heeft geveegd, legt ze haar hand op de wang van het masker. Even neigt ze emotioneel te worden. Ze doet haar tas open, haalt er wat doekjes uit en begint het masker, en alles er omheen, af te stoffen.

wale Niet slecht ingericht... wanneer zei u dat het huis was gebouwd?

beneatha Ik weet het niet. Ga kijken of er een bezem is, of iets.

wale *kijkt* Ehmmm, ja. *verdwijnt en komt terug met een zeer oude stoffer en blik* De achtertuin ligt er in ieder geval bij alsof er de afgelopen zes maanden wel gemaaid is.

beneatha Zie je! Wie heeft gezegd dat Nigerianen lui zijn, en niets anders doen dan je geld aannemen en wegwezen? *stilte, terwijl ze zich richt op een ander beeldje, het ontdoet van zijn kledingstuk en het af begint te stoffen* Dank je dat je er nu

al bent, Wale. Ik dacht dat ik het wel aan zou kunnen,
maar... Maar toen ik naar de gevel van het huis keek, en
weer zag...

wale *verandert van onderwerp* Geen probleem. Hoe laat
verwacht u de anderen?

*Beneatha lacht met haar ogen naar Wale. Ze weet dat hij
haar probeert te beschermen tegen haar mijmeringen.*

beneatha Nu! Harriet belde om te zeggen dat ze iets later
zijn omdat Mark zich niet kon losrukken van het
gedenkteken van de Yorubagod Shango.

Wale en Beneatha rollen met hun ogen en lachen een beetje.

beneatha Je gaat zien, volgende week zit het in één van zijn
lezingen!

*Weer lachen de twee, maar dan wordt Wale zo serieus als hij
–tegen zijn baas– maar zijn kan.*

wale *voorzichtig* Decaan, u heeft hem aangenomen!

beneatha *voelt de subtekst eronder, en reageert erop* Hij
heeft veel te bieden, Wale.

wale In mijn dorp is dat precies het type man waar wij voor
oppassen.

beneatha Je mag hem niet, of wel?

wale Ik mag u meer... Had u al deze dingen, toen u hier
woonde, altijd om u heen?

beneatha Heb hier nooit echt gewoond. Ik heb al die dingen uit hun dozen gehaald, de ochtend dat ik vertrok. Ik wilde dat Asagai's vrienden in 'de partij' zichzelf zouden zien, wanneer ze hier binnen zouden komen.

Als bedrogen sambo's en nikkers... De dingen die we doen, wanneer we rouwen... Ik kwam dit huis binnen vervuld van de droom om dokter te worden. Maar had er, toen ik hier wegging, zelf een nodig. Dat soort dokterschap was toch niet voor mij weggelegd, denk ik. Ach, jij bent te jong om dat soort diepe angst te begrijpen. En dat dat maar lang zo moge blijven. *verandert van onderwerp* Je familie zal wel blij zijn je te zien?

wale Oh, die hebben me nog niet gezien. Als ze wisten dat ik hier was, zou ik bij hen moeten... *verandert van onderwerp* Dat was een sterk slot van uw openingslezing vanmorgen. 'Wij sociale antropologen moeten of voorover vallen, of een stap terug doen!'

beneatha *denkt weer terug aan het huis* Dank je.

wale Voelt het goed om applaus te krijgen van, u weet wel, mensen uit zoveel verschillende landen en disciplines en–

beneatha Ze probeerden een oude vrouw gewoon een goed gevoel te geven. Zoals mijn man zou zeggen: wie ervoor kiest om adem te halen, doet dat op eigen risico.

Wale kijkt naar Beneatha. Ze praat niet vaak over Asagai. Dit is de tweede keer nu. Beneatha kijkt de kamer rond.

beneatha In deze kamer zag ik een heel land gemanipuleerd worden... Leiderschap is een gevaarlijk iets, jonge Wale.

Weet je, ik zat laatst in de kantine van onze oh zo liberale campus, en ik hoorde een jongeman een mop vertellen.

‘Wat is er lang en imponerend bij een zwarte man?’ ... ‘De brugklas’, en iedereen, zwart en wit, begon te lachen.

wale U heeft hem toch wel goed aangepakt?

beneatha Nee hoor, ik heb niets gezegd. Ik was blij dat hij zich vrij genoeg voelde het te zeggen in mijn bijzijn. Het laat óf grote, sociale vooruitgang zien, óf...

wale ...of wij zijn het lijdend voorwerp van andermans grappen!

Beneatha kijkt naar het ‘nikker’-masker. Dan met een toon van: is dat niet altijd zo geweest?

beneatha Huh!

We horen een auto de oprit oprijden. Wale loopt naar het raam.

wale Ah, daar zijn ze... U weet zeker dat u de vergadering hier wilt laten plaatsvinden?

beneatha Is er een reden om dat niet te zijn?

wale Als we hier wat eerder waren geweest, hadden we de boel kunnen opruimen.

beneatha *hem in eerste instantie lichtjes berispend* We moeten onszelf bevrijden van de witte blik, de witte staar, *Wale*. Ze denken dat ik het niet doorheb, hoe ze allesbehalve eerlijk bezig zijn, hoe ze eigenlijk vinden dat ik achterhaald ben. Nou, laten we dit spelletje mee beginnen te spelen. Ik heb je nodig, tot het bittere eind, oké?

wale Oké.

beneatha Sommige dingen doen we voor hen voor wie we verantwoordelijk zijn, sommige dingen voor onszelf, en sommige dingen voor onze voorvaderen. Vandaag doen we het voor alle drie!

wale Laat ze het u niet afpakken...

beneatha *verzekerend* Ik ben in dit huis al een kind kwijtgeraakt, ik ben niet van plan nog een ander te verliezen. Ik heb onze vakgroep eigenhandig opgebouwd.

Hoe zeggen jullie jongelui dat? Loop me niet te fokken,
broeder! *knipoogt*

wale Zeg dat nooit meer, decaan. Ik meen het.

Geklop op de deur. Professor Mark Bond komt binnen. Het is een witte academicus ergens achter in de dertig. Hij praat met een warme, maar scherpe toon. Wanneer hij oreert, is zijn stem slechts een millimeter verwijderd van dreiging waarin de ondertoon 'neem mij serieus, want ik ben serieus' schuilgaat.

Toch is hij honderd procent oprecht. Mark draagt een Afrikaans hemd. Een toffe, een die hem goed staat.

beneatha Welkom in mijn huis.

mark bond Is dit het daadwerkelijke huis, decaan?

beneatha Absoluut, professor Bond.

mark bond Het is precies zoals u het in uw boek beschreef.

gefascineerd, bijna alsof hij tegen zichzelf praat Ik las het als kind –het veranderde mijn leven– en nu ben ik... Dit is... Het is hier...

Professor Gary Jacobs komt binnen. Hij is achter in de 40, brengt een erg negatieve energie met zich mee en geeft vrijwel niets om zijn uiterlijk.

gary bezig muggenspray op zichzelf te sprayen Godvergeten

heet! Heb je nergens een airco in dit huis?

beneatha Nee Gary, wel ventilatoren. *doet na* Eén simpele druk op de knop en voilà, de hele huiskamer licht op en de ventilatoren doen ook hun werk! Net magie!

Beneatha begint om haar eigen grap, de herinnering aan mevrouw Nelson, te lachen. Maar natuurlijk begrijpen de anderen het niet. Ze kijken haar aan alsof ze gek is.

beneatha Had je bij moeten zijn.

wale Ik ga de spullen uit mijn auto halen. *gaat af*

De heren knikken naar elkaar. Als Wale de deur uitgaat, komt Doctor Harriet Banks binnen. Ze ziet eruit alsof ze zichzelf erg serieus neemt, is gekleed alsof ze geknipt is voor de macht, gaat constant nét niet over de schreef om dingen eruit te flappen. Harriet draagt een kratje cola en wat flesjes water.

harriet Verdomme Mark, je zat als laatste in de auto en bent er als eerste weer uit. Ik vroeg je toch om me te helpen met de drankjes in de kofferbak? *zet de krat neer en drinkt wat van het water*

mark bond Sorry, sorry, ligt er nog wat in?

harriet Nee! Dag decaan.

beneatha Harriet, goed je te zien.

harriet *bekijkt het huis* Dit is erg ehh... ja. Zei jij niet dat je mensen betaalde om de boel te onderhouden?

beneatha Dat doe ik.

Wale komt binnen met vier uitklapstoelen onder de ene arm en een draagbare flipover onder zijn andere.

harriet Dan zijn ze flink aan het verzaken. *neemt Gary's muggenspray uit zijn handen en begint zichzelf uitvoerig in te sprayen – pakt dan een flesje handontsmettingsmiddel, dat vervolgens iedereen langsgaat, behalve Beneatha en Wale*

gary Betaal je ze in dollars of in die Nigeriaanse onzin?

mark bond Je bedoelt de naira, Gary.

gary Dat zeg ik, Nigeriaanse onzin.

wale Het is meer waard dan de euro.

gary Ja, dat is monopolygeld ook! Ik probeer niet lollig te doen, maar dat papier voelt gewoon vies. Daarom heb ik ook nog niets gekocht.

mark bond Jij hebt nog niets gekocht, omdat je gierig bent.

Al vijf dagen hier en nog geen rondje betaald!

gary Ik hou niet van drinken.

harriet Schat, in deze hitte moet je minstens drie flessen water per dag drinken!

gary Ik ben niet gierig!

Beneatha neemt een cola uit het krat en duwt die in Gary's hand.

beneatha Hier Gary, gratis. Drink op. En om een glimlach om dat mooie gezicht van je te toveren, professor...

mark bond *plagend* Kan ie lachen dan?

beneatha *verandert van onderwerp* Wie is er vanmorgen in Lagos naar de markt gegaan en heeft daar je favoriete chocoladekoekjes gevonden? *haalt een kleine trommel met koekjes uit haar tas*

harriet Je hebt hier zeker nergens koffie staan, of wel?

beneatha Nee, maar er is een Starbucks vlak achter de– Wat in godsnaam denk je dat dit is, Harriet? Ik ben in geen veertig jaar in dit huis geweest, denk je dat ik hier een eeuwig malende koffiemachine heb draaien?

harriet Nou, mag ik ook wat vragen?

beneatha Hier, neem een koekje.

harriet Dat kan echt niet... Spinning in het hotel... begint om vijf uur. Daar zijn we wel op tijd voor terug, toch?

beneatha *lage stem, commanderend* Eet het!

Harriet eet het koekje.

gary Ja, ik zou het ook een soort van fijn vinden om op tijd in het hotel terug te zijn, wanneer de ‘grote mededeling’ komt.

harriet Weet je wie het geworden is?

gary Helemaal niks gehoord, niet eens wie ervoor in de running zijn.

harriet Begrijpelijk. Wie wil zijn naam daar nou bekend hebben, en dat je dan die baan niet krijgt, toch?

gary We zijn het wel gewend, maar dit hele gebeuren is mij iets te geheimzinnig. Heeft u al iets gehoord, decaan?

mark bond *nog voor Beneatha kan antwoorden* Wie het ook wordt, ik kijk er naar uit. Nieuwe rector magnificus, nieuwe richting voor de hele universiteit. En sowieso voor onze vakgroep. *richt zich bedachtzaam tot Beneatha* Dat bent u toch wel met me eens, decaan?

beneatha Absoluut.

mark bond *richt zich op de koekjes* Hmmmm, die koekjes zijn geweldig! Melissa bakt ze nu zelf ook, en ik moet toegeven, misschien niet zo goed als deze, maar ze zijn tamelijk fantastisch.

harriet Ziet die arme vrouw van jou je dan ooit?

mark bond Waarom zeg je dat, Harriet?

harriet Jij hebt almaar lezingen door heel het land, dan weer naar Europa, dan weer naar Afrika...

mark bond Moet ik je eraan herinneren dat jij nu ook in Afrika bent...?

harriet Ik ben hier voor het congres. Jij bent altijd weg.

beneatha *wetende dat men deze zelf aan kan maken* Hebben ze je onderhand al je eigen YouTube-kanaal gegeven?

mark bond *lichte aanval* Een YouTube-kanaal maak je zelf. We hebben niet allemaal de mazzel dat CNN steeds maar om onze mening komt vragen. En al deden ze dat, dat weerhoudt mij er niet van ook uit eigen beweging, op YouTube, naar de mensen toe te treden.

gary Een man van het volk, onze Mark.

mark bond Ik zou dankjewel zeggen als ik dacht dat je dat meende.

gary Ik meen het echt. Maar vind ik het een effectief gebruik van jouw aanzienlijk intellectuele capaciteiten?

Nee, zeker niet! Ik bewonder je, ik zou het niet kunnen.

mark bond Nee Gary, omdat jij niet van mensen houdt.

gary *verward* Verwacht je dat ik hier tegenin ga? Decaan, kunnen die ventilatoren niet sneller?

mark bond Ik kan best tegen de hitte, maar een beetje lucht zou wel...

beneatha Er is lucht! Komt door het raam naar binnen, de voordeur staat open...

mark bond Ik heb het over echte lucht. Lucht uit de muur.

gary Niet dat belachelijke natuurgedoe.

beneatha Kunnen jullie stoppen met zeuren? Ik dacht dat een middagje weg van dat pestgat van een hotel vol te hard blazende airconditioning wel–

gary *kijkt om zich heen* Ik zou het Grand Marriot niet perse een pestgat willen noemen...

beneatha Verdomde plek zit vol academici. Ik vind niets zo ontregelend als volwassen mannen en vrouwen die me vragen om een handtekening. Kan niet pissen zonder dat iemand een van mijn boeken in mijn gezicht duwt...

harriet We snappen het, decaan.

beneatha Ik dacht dat het wel leuk zou zijn, weet je, om...
Iedereen staart Beneatha aan.

gary –een curriculumvergadering te plannen in een kamer zonder airco?

beneatha Ik heb jullie in mijn vroegere huis uitgenodigd, want het leek mij gepast om hier ons gesprek aan te gaan over de Afrikaanse diaspora binnen het onderwijs. Over de plek van Etnische Studies en Afro-Westerse Wetenschappen binnen onze faculteit. Én, juist vandaag, over hun toekomst. Hier, op de plek waar mijn eigen waarden destijds vorm hebben gekregen.

Mark is lichtelijk verbaasd. Hij krijgt het idee dat hier mogelijk meer achter zit.

mark bond Maar we zijn niet compleet.

beneatha Dat zijn we wel. Dokter Phylis maakt niet langer deel uit van de curriculumcommissie.

mark bond Sinds wanneer?

beneatha Sinds gisteravond. Er is een disciplinair probleem gerezen dat onder de aandacht is gebracht van de rector magnificus.

mark bond Door wie?

beneatha Door mij.

mark bond Maar de rector staat op het punt van vertrekken!

beneatha Klopt. Maar hij is nog niet weg!

mark bond Ik begrijp het.

beneatha En Wale is bij onze laatste vergadering verkozen tot nieuw commissielid, weet je nog?

Mark kijkt snel naar Harriet. Kijkt dan om zich heen, naar de Jim-Crowbeeldjes die overal staan.

beneatha *glimlachend* Dus aangezien het quorum wordt gehaald, en we hier allemaal kunnen zijn dankzij de financiële steun van de universiteit, stel ik voor dat we onze geplande ‘rustdag’ goed benutten.

mark bond *cynisch* Ja joh.

beneatha Wale heeft een laptop bij zich, dus er kan genotuleerd worden.

wale Heb ik inderdaad.

beneatha En omdat het Wale's eerste bijeenkomst is, stel ik voor dat we hem niet gaan intimideren, mensen. We herinneren ons allemaal onze eerste keer, niet waar? Laten we het leuk houden voor hem.

wale Dank u, decaan.

De laptop is opengeklapt en klaar voor gebruik. Wale deelt een stapeltje papieren uit. Beneatha slaat de flipover om naar een lege bladzijde. Ze begint een diagram van de hiërarchie binnen het universitair systeem te tekenen. Mark wiebelt ongemakkelijk op zijn stoel en smiespelt zacht iets tegen Harriet, zodat de anderen hem niet horen.

mark bond *op gedempte toon* Shit, nu hebben we een stem minder.

harriet *op gedempte toon* En dankzij Wale stijgt zij met een stem in de peiling.

Harriet richt zich tot Beneatha. Beneatha heeft een hokje bovenaan de bladzijde getekend en heeft er 'UC – Universiteit' in geschreven. In het hokje eronder staat 'Faculteit der Sociale Wetenschappen' geschreven. Onder dat hokje, een ander hokje 'Vakgroep Etnische Studies'. Beneatha is nu bezig om twee hokjes met pijltjes in beide richtingen met elkaar te verbinden, wat betekent dat deze

beide studies mogelijk gewisseld kunnen worden. In het hokje bovenaan 'Afro-Amerikaanse Wetenschappen' – in het andere 'Kritische Witheidsstudies'.

harriet *passief agressief* Nou, zoals gewoonlijk heb je hier weer goed over nagedacht.

beneatha Ik wilde het graag leuk en luchtig houden voor ons allemaal... Zwart op wit zetten wat voor v^{er}strekkende gevolgen het heeft, wat wij hier vandaag doen.

Harriet raakt nerveus en kijkt zo subtiel mogelijk richting Gary. Gary zit erbij alsof hij zich ongelooflijk verveelt.

beneatha Ik weet dat er een computerspelletje op je wacht, Gary.

gary Het is geen spelletje, decaan. Het is augmented reality, toegevoegde realiteit aan leven... En ik zou eigenlijk graag terug zijn voor de–

beneatha En jij hebt je spinningklasje, Harriet, dus ik ga mijn best doen om hier met z'n allen zo snel mogelijk doorheen te komen, want dan kan ik naar het strand.

Iedereen akkoord? draait zich om en kijkt naar het 'nikker'-masker

harriet Mag ik zeggen, decaan, dat ik de uitstraling van dit... iconische huis, een tikkeltje uitdagend vind voor

discussies van deze aard? Ik dacht, misschien kunnen we naar buiten, daar is het koeler en—

beneatha Ik denk dat het prima is hier. *gaat van start* Ik verklaar deze vergadering van de Commissie voor Studieprogramma's, Curricula en Specialisaties voor geopend. Kan iedereen zichzelf omwille van de notulen even voorstellen? Ik begin bij mezelf, Beneatha Asagai-Younger, decaan faculteit der Sociale Wetenschappen.

mark bond Professor Mark Bond, hoofd Afro-Amerikaanse Wetenschappen.

harriet Dokter Harriet Banks, afdeling Cognitieve Wetenschappen.

gary Professor Gary Jacobs, Economie.

beneatha En...

wale Wale Oguns, universitair docent Etnische Studies, vertegenwoordiger van de juniorfacademici, als er al zoiets bestaat.

beneatha Allemaal bijeengekomen in het zonnige Lagos, Nigeria voor de 14^e editie van het wereldcongres voor Sociale Wetenschappen. *de titel op de hak nemend* 'Wereldwijd denken – Wereldwijde pedagogiek' *Iedereen geeuwt spottend.*

Goed! Dan wil ik graag beginnen met de beste quote die ik deze week gehoord heb. *pakt een notitieblokje uit haar tas en spreekt de quote uit naar Wale* ‘Wie het verleden beheerst, beheerst de toekomst, wie het heden beheerst, beheerst het verleden.’ George Orwell, 1984. Wij zijn het heden, dames en heren. Dus wat wij vandaag besluiten, wat wij aan de nieuwe rector voor gaan leggen, dat moet zijn wat wij werkelijk vinden. En niet wat we denken dat het meeste applaus oplevert als we de wereld rondvliegen om er een praatje over te houden.

Gary lacht onopgemerkt en vals en kijkt in de richting van Mark. Mark realiseert zich dat dit een kleine sneer richting hem was.

mark bond Absoluut decaan, uw wetenschappelijke kenmerk is –en dan druk ik het nog zwak uit– de volledige erkenning van ieders emotionele intelligentie, dus ja, laat dit vooral gaan over wat we voelen, diep binnenin ons hart en hoofd. Grappig, één van mijn studenten zei laatst iets dat me nagenoeg is bijgebleven. Ik weet niet– zal ik het vertellen?

beneatha Natuurlijk.

mark bond Ze zei ‘Ooit valt er, op een dag, niets meer te zeggen over zwart zijn. En wat doe je dan?’...

Ik weet het niet. Wilde ik met jullie delen.

Beneatha begrijpt maar al te goed dat Mark dit zegt om haar terug te pakken. Harriet kijkt op haar horloge.

beneatha *wijst naar de flipover* Als het aan mij lag, was deze hele discussie –of onze vakgroep Afro-Westerse Wetenschappen plaats moet maken voor Kritische Witheidsstudies– allang verleden tijd. Maar dat is helaas niet zo. Het faculteitsbestuur heeft ons gevraagd om te stemmen over dit plan, zodat het naar de rector kan, en die heeft straks het laatste woord. Dus dat gaan we doen. Dat gezegd hebbende... wie wil er beginnen?

mark bond Ik wel.

gary Verrassend.

mark bond *negeert hem* Dank u, decaan. Ik wil enkel zeggen dat als er binnen het curriculum tijd en ruimte zou zijn voor beide studierichtingen, er niets te bediscussiëren zou zijn. De echte vijand, althans vind ik, is de universiteit zelf. Belachelijk dat zowel de rector als het faculteitsbestuur vinden dat wij moeten kiezen tussen één van de twee studies!

harriet Eens, eens.

beneatha Er zijn geen vijanden, Mark. Iedereen doet wat ie kan.

mark bond Dat zal... Maar hier staan we dan, en weet je, eigenlijk voelt het wel degelijk goed om hier in dit huis over de toekomst van Etnische Studies te praten, hier, in het hart van Afrika. Het is u vast niet ontgaan dat ik gisteren op de universiteit van Ife ben geweest –uw oude, vertrouwde grond– waar ik het met Afrikaanse geleerden had over onze ideeën over dit onderwerp. En zij waren zoouo enthousiast... Net als zij, sta ik achter dit voorstel voor Witheidsstudies. Onze landen, volop in transitie. Het is een herbepaling van de kleurgrenzen, het opnieuw conceptualiseren van raciale hiërarchieën.

harriet Neem nou Latino's.

mark bond Nou precies. Ik vind het probleem van ras en identiteit belichten vanuit zwart perspectief, dat is, nou ja, zo 20^e eeuw. Met jou aan het roer, nam onze faculteit altijd het voortouw, wij volgden nooit.

beneatha *zacht, met enorme glimlach op haar gezicht* Dus jaren van onze eigen theorie en methodiek smijten we maar gewoon bij het vuilnis?

mark bond Dat is niet helemaal wat ik zei.

Harriet schuift haar stoel dicht naast die van Mark.

harriet Ik geloof ook niet dat dat is wat ie zei, decaan.

beneatha En wat zei hij volgens jou dan wel, Harriet? Want voor mij was dat precies wat hij zei.

harriet Als ik zo vrij mag zijn, decaan, ik vind uw toon een tikkeltje agressief, op het ogenblik.

beneatha Wat vooruitstrevend van je om dat met ons te delen.

mark bond De geschiedenis van Afro-Amerikanen en Afro-Europeanen, dat is de geschiedenis van Amerika en van Europa. Wij weten allemaal even goed hoe we les moeten geven over de zwarte ervaring...

gary Ik ben het met u eens, decaan, ik zie niet in waarom we Afro-Westerse Wetenschappen moeten vervangen door –hoe noemden ze het nou?–

beneatha *bewust scherp* Witheidsstudies.

Harriet en Mark concluderen dat Gary voor Beneatha kiest.

Harriet maakt Mark duidelijk dat ze de anderen af moeten maken.

mark bond Kritische Witheidsstudies.

harriet Ik ben het met Mark eens. Als onderzoeksuniversiteit mogen we onszelf op de borst kloppen als het gaat om innovatie.

Ja, de huidige studierichting bestaat al lang, maar ik denk

dat Marks manier van onderwijzen daarin, ik ga het woord gewoon gebruiken, vooruitstrevend is.

gary zucht luid, zwaait respectloos met het document

Vooruitstrevend? Wat is er in godsnaam vooruitstrevend aan Kritische Witheidsstudies? Wat betekent het in jezusnaam?

Mark reageert, wetende dat Gary dondersgoed weet wat het betekent.

mark bond Onder andere is het de wetenschap over wit privilege–

gary Oh nee, niet het p-woord...

mark bond Wit privilege.

gary *zwaar neerbuigend* Wit privilege?

mark bond Het zo neerbuigend herhalen maakt het echt niet minder legitiem hoor, Gary. Ja! Wit privilege, ja! Wil je het erover hebben?

gary Ik tel nog liever de rimpels op de ballen van m'n hond!
buigt voorover Decaan, luister, u vindt het niks, –en ik kan me voorstellen, Wale, dat jij als docent Etnische Studies ook niet staat te popelen alles hóp in de prullenbak te smijten– dus kunnen we nu alsjeblieft gewoon gaan stemmen, zodat we ons kunnen concentreren op waar we voor betaald

worden? Namelijk studenten voorzien van vaardigheden die ze kunnen gebruiken in de echte wereld.

harriet Er is ons opgedragen om de waarde van het voorstel te bespreken, dus zullen we het op z'n minst moeten bespreken, Gary! En wie weet verander je van gedachten.

gary *uitgeteld* Het erover hebben? Over hoe slecht 'de bleekscheet' is? Ik bedoel, is dit überhaupt relevant?

mark bond In jouw geval zou ik zeggen van wel.

gary Wat bedoel je daarmee?

mark bond Jij bent het type dat zou zeggen dat–

gary *bloedserius* Ho, het type? Noem jij mij nou een raci–

mark bond *licht zelfvoldaan* Ik noem jou helemaal niks, Gary...

beneatha Heren, kunnen we proberen dit niet af te laten glijden tot een discussie over goede rassen en slechte rassen? Dit gaat over het curriculum en over niets an–

mark bond Doe ik niet! Ik zeg alleen maar dat hij, *zuigt dit uit z'n duim* net als 98 procent van de heteroseksuele, witte mannen, een beroerte krijgt bij het noemen van de privileges waarmee hij zelf geboren is!

gary En jij behoort tot die 2 procent die dat allemaal doorziet, zeker?

harriet Jongens–

mark bond Kunnen we die pavlovreactie van krampachtig vermijden even naast ons neerleggen? Vorig jaar vond nog maar zes procent van de witte bevolking dat ras een issue was!

gary *zet jazz-hands op* Aaahh cijfertjes!

mark bond En twaalf procent dacht dat Elvis misschien nog leefde. Ja, cijfertjes ja. *bits* En ik doorzie de jouwe.

gary *wijst met zijn vinger naar Mark* Onzincijfers, onzinwetenschap.

harriet Zou ik misschien iets in mogen brengen?

Beneatha staat op en gaat naast Wale zitten terwijl de ruzie verdergaat en Gary een woordenboek opzoekt op zijn telefoon.

harriet Als we puur kijken naar het voorstel, het voorstel om Witheidsstudies het hoofdvak te maken, dan zie je dat het bewijs daarvoor eigenlijk heel...

gary *valt haar in de rede* Héél speculatief is, Harriet! *tegen Mark* Mark, kun jij me alsjeblieft uitleggen hoeveel groter het economische privilege is dat, ik noem maar wat, mijn zoon volgens jou geniet boven ieder ander?! Want ik heb hier letterlijk het woordenboek voor me, en ik zie geen foto

van Tony –of van mezelf– prijken naast de definitie van privilege.

harriet *tegen Mark* Hij heeft moeite met het woord, dat begrijp je hè?

mark bond *tegen Harriet* Goed, doe ik het anders– *tegen Gary* Stop dat woordenboek weg, ik zal je vertellen wat ik ga doen... Decaan, ik vraag u om een gunst!

Dertig seconden en dan keren we terug naar het eigenlijke onderwerp!

beneatha Nee hoor, ga je gang.

mark bond Dat computerspelletje van je, waar je het iedere keer over hebt, wat is dat voor iets?

iedereen *verveeld* World of Warcraft.

mark bond Hoe kon ik dat vergeten.

gary Het is geen spelletje, dank je, het is een... een enorme online ervaring, een rollenspel met miljoenen deelnemers. En ik heb het er helemaal niet iedere keer over.

mark bond Prima! Stel je het leven in de Verenigde Staten voor –of eigenlijk in de hele Westerse wereld– als één groot rollenspel, waarbij het belangrijkste streven het verwerven is van geld en ehm, het drinken van koffie... Weet je wat, laten we het maar ‘De Echte Wereld’ noemen. En in dit spel

–De Echte Wereld– *legt er de nadruk op* heeft de
‘heteroseksuele, witte man’ de laagste
moeilijkheidsgraad... Snap je het nu? *is klaar en richt zich*
onder de indruk van zijn eigen metafoor tot de anderen
beneatha En hiermee zou ik graag weer teruggaan naar
waar het om draait, het curriculum!
gary *kan het niet geloven* Wàt?
mark bond Wat snap je hier niet aan? Dat jij makkelijker
hindernissen neemt? Dat jij automatisch toegang krijgt tot
levels waarvoor anderen moeten werken?
harriet Indrukwekkende framing.
mark bond Helaas, als ik het zèlf zou hebben verzonnen,–
maar deze theorie komt van de sciencefictionschrijver John
Scalzi, uit *Old Man’s War*. *tegen Gary* Heb jij verder hulp
nodig met deze metafoor? Dacht het niet hè. En anders kun
je het vast opzoeken op internet.
beneatha En een speler die behoort tot, laat ik zeggen de
categorie ‘homoseksuele, allochtone vrouw’? Welke
moeilijkheidsgraad heeft zij?
Iedereen staart kort naar Beneatha, vooral Wale die zich
afvraagt of hier een nieuwtje wordt gedeeld, dan:
gary Ben je nou echt serieus? Écht, ga je mee in deze
rammelende analogie? Vertel eens, meneer de speler van

het jaar, in welk opzicht genoot Stephen Hawking meer privileges dan laten we zeggen, *wijzend naar Wale* onze zoon van een steenrijke, Nigeriaanse oliemagnaat, hier? wale Laat mij hierbuiten!

harriet *nog bezig met Beneatha's vraag* Eigenlijk zou het hoogste moeilijkheidslevel 'transseksuele, allochtone vrouw mét een lichamelijke beperking' moeten zijn.

mark bond *ziet een manier om Wale aan zijn kant te krijgen*

Ten eerste vind ik het zeer oneerlijk wat jij nu doet, jij maakt het persoonlijk. Dit bewijst op een andere manier het privilege dat wij witte mannen genieten. Altijd maar zeggen wat we willen zeggen, schijt hebbend aan de consequenties of het effect dat het kan hebben op anderen... *tegen Wale*

En daarom moeten wij op onze opleiding Kritische Witheidsstudies onderwijzen!

gary *spreekt Mark toe* Heel slim, maar nu de vraag beantwoorden.

beneatha *neemt het heft weer in handen* Heren, mag ik jullie erop wijzen dat deze discussie –hoe leuk ik jullie witte tête-a-tête ook vind– niet over jullie gaat? En het gaat ook niet over ras.

mark bond Dit is Amerika, alles draait om ras.

wale We zijn eigenlijk in Nigeria.

mark bond Schoolvos! Ik wil nog één ding zeggen. *bijna sympathiek* Niemand heeft gezegd dat het leven in dit spel überhaupt voor iemand gemakkelijk was, zelfs al zou je spelen in de modus ‘heteroseksuele, witte man’. Je moet nog steeds een karakter aanmaken, nog steeds punten winnen, ze nog steeds slim inzetten. En iedere zet is daarbij een risico. Men –en zoveel is duidelijk– men kan nog steeds verliezen.

harriet *bevestigend* Maar de heteroseksuele, alleenstaande man zal nog steeds ’t makkelijkst kunnen winnen, toch?

gary Wat zijn dit verdomme, de Olympische Spelen voor Onderdrukking? Dit is dus precies wat dat soort vakgroepen als die van jullie doen! Ik zal je wat zeggen. De snelste manier om in welk spel dan ook te verliezen, is al je tijd besteden aan gezeur over hoe oneerlijk en moeilijk het spel is, in plaats van het verdomme gewoon te spelen.

wale Ik zou graag opmerken dat iedereen in deze kamer speelt in de modus van de ‘ontwikkelde, Westerse middenklasse’. Onze fossiele-energiebehoefte soupeert de gehele wereld op.

harriet/beneatha/mark *gedwee* Absoluut. Ja, zeker. Waar.

gary Zegt degene die alleen maar water uit een flesje drinkt.

Jeetjemineetje!

beneatha Jeetjemineetje?

mark bond Zeggen mensen dat nog?

Beneatha en Wale grinniken een beetje. Mark en Harriet lachen hardop. Gary kijkt ze allemaal aan, maar het is vooral Beneatha's gegrinnik dat hem het meeste pijn doet.

beneatha Toen vroeger nog vroeger was.

gary *nijdig over hun verhevenheid en aanval, wijzend naar*

Mark Zo kun je,– zo kun jij niet met mij omgaan!

beneatha Geef toe, het was een beetje belegen.

gary *kijkt naar Beneatha en vervolgt* Goed dan! Laten we

het gesprek even door voeren. Laten we zeggen dat ik

toegeef dat ik het 'lootje' heb getrokken van

heteroseksuele, witte man. En dat ik accepteer dat ik dat

heb uitgebuit, net zo hard als iedereen in mijn positie zou

doen. Maar dan nog: ik heb niet valsgespeeld om aan dat

lootje te komen. Of wel soms? Ik kan er niks aan doen dat

ik een heteroseksuele, witte man ben. Zoals je zelf toegaf,

het is me gegeven. Maar als er iets is dat ik zeker weet, is

het dat er altijd en in elk spel valsspellers zullen zijn.

Stilte, terwijl hij achterover leunt en Beneatha aankijkt.

Niemand in de kamer weet wat hij precies bedoelt, of waar hij heen wil.

beneatha Wat bedoel je hier precies mee?

gary *verbaasd over zichzelf* Nou dan zal ik het maar gewoon zeggen ook, als we de vergelijking van het spel verder uitwerken... dan zijn raciale quota een manier om vals te spelen!

beneatha Beter begin je duidelijk te praten en houd je het kort.

Mark gaat zitten. Beneatha had niet verwacht dat het deze kant op zou gaan. Zij is nu het mikpunt.

gary *verzamelt moed om zijn verhaal te vervolgen* Ik zeg dat er binnen onze universiteit velen zijn die op posities terecht zijn gekomen dankzij wetgeving, en niet vanwege hun prestaties. Als we het gaan hebben over wat ons is gegeven, zou ook dat meegenomen moeten worden in de analyse van het 'spel'. *tegen Mark* Ik hoop dat je dat ook meeneemt in je lessenplan.

mark bond Dus je gaat vóór stemmen?

Beneatha leunt achterover, haar stem is bedaard, er hangt gevaar in de lucht.

beneatha Voorzichtig schatje, er steekt een aap uit je mouw.

En nu we toch deze richting zijn ingeslagen, Gary, zou ik dolgraag in vertrouwen van jou willen horen, of er op dit moment iemand in je buurt is, waarvan jij denkt dat hij of zij een positie heeft verworven dankzij wetgeving in plaats van persoonlijke verdienste.

gary Ik zeg alleen maar dat het meegenomen moet worden.

Dat is alles.

mark bond *tegen Beneatha* En hij staat aan uw kant?

Wale heeft door dat Mark de boel tegen elkaar aan 't uitspelen is.

beneatha *negeert Mark* En wat ik zeg is, is er op dit moment iemand bij jou in de buurt waarvan jij vindt dat hij of zij een machtspositie heeft verkregen dankzij wetgeving in plaats van dankzij prestaties?

gary *wetend dat hij zich op glad ijs begeeft, maar vindt dat hij volhardend moet zijn* Beneatha, we kunnen niet ontkennen dat jij het bestel binnenkwam in een tijd van positieve discriminatie. Ik zeg niet dat je niet hard voor je positie hebt gewerkt, je hoort me ook niet zeggen dat je je schuldig moet voelen voor de mogelijke perceptie dat je bent geholpen, ik zeg alleen dat als we hier open kaart gaan

spelen, we dat ook mee moeten nemen. Gaan we bijvoorbeeld ook zwart privilege doceren?

Stilte. Dan stormt Beneatha op Gary af om hem de deur uit te rammen. De anderen houden haar tegen.

beneatha Pardon? 21 jaar voordat ze me benoemden als decaan. Ik heb daar al die tijd gezeten, ik heb geprotesteerd, ik heb deze plek opgebouwd!

mark bond *slaat zijn slag, sneller dan het licht* Als je wilt, kun je je onthouden van stemming, Gary.

beneatha Deze vakgroep is wereldwijd bekend dankzij mij schat!

gary Ga mij hier nu niet afschilderen als de slechterik, Beneatha. Ik zeg alleen maar dat als ik hulp gehad zou hebben, dan wij allemaal. Daar is niets mis mee.

harriet *besluit iets te delen* Ik zou graag in willen brengen dat mijn vrouw zwart is, en onze veertienjarige dus halfbloed, of bi-raciaal? Ik hoor ze iedere dag van de week ‘zwart praten’. Hoe fucking moeilijk is dat?

wale *beledigd* ‘Zwart praten’? Wat, praten ze de hele dag ebonics en in gangsterraps, of wat?

harriet *negeert het* ... En ik vind dat niet erg. Ja, ik voel me buitengesloten en alsof ik geen stem heb, maar wanneer ze het gaan hebben over ‘witte mensen’, denk ik bij mezelf,

‘halloooooooooooooo?! Ik zit hier hoor! Ik ben m’n hele leven al wit, en sommige dingen die jullie zeggen zijn niet waar, of als ze waar zijn, komen ze voort uit onwetendheid of het niet kennen van de echte wereld, of simpelweg’–
wale Racisme?!

gary Oeps, wie heeft deze slapende hond wakker geschopt?
dan angstig, neemt het meteen terug Zo bedoelde ik het niet.

wale Hoe bedoelde je het dan wel?

gary Jezus! Zie je! Dit bedoel ik dus, op eieren lopen!

harriet Hallo!!! Kunnen we alsjeblieft weer naar de discussie, het curriculum? Ik wil dat mijn dochter de kans krijgt de blanke–

mark bond Witte

harriet ...–mens te leren kennen. Dat ze witte mensen moet kunnen bestuderen,–

wale Dat gaat niet over het curriculum, maar over jou!

beneatha Die kans heeft ze al meer dan genoeg. *telt op haar vingers* Bijvoorbeeld bij geschiedenis, bij natuurkunde, scheikunde, wis–

harriet *maakt haar zin af* Binnen de context van ras! Weet jij hoeveel witte mensen er puur racist zijn?

wale Exact, of afgerond naar het dichtstbijzijnde miljoen?

harriet Ik gok... heel weinig. Oké! En daarom vind ik dat een studierichting als deze, die kijkt naar de witte mens, die zegt 'hé, wakker worden, dit gaat over jou, wees je bewust, weet dat wanneer je 'sommige dingen' zegt of doet, het lijkt alsof je een racist bent. Terwijl je dat niet bent. Alleen omdat jij graag kijkt naar porno waarin zwarte vrouwen door blondines worden geslagen met een zweep, dat maakt dat je niet meteen een...'

Iedereen kijkt naar haar. Ze beseft dat ze misschien te veel gezegd heeft.

mark bond *fluistert* Te veel informatie.

harriet *beschaamd* Het zou gewoon goed zijn... voor mijn dochter... als ze iets meer zou leren over... het witte ras!

mark bond Eens, eens.

beneatha Jouw dochter... huh! Wat gebeurt er als je overstapt naar Marks zogeheten Witte Studies, schop je mijn levenswerk dan gewoon aan de kant?

Stilte.

mark bond Nee.

harriet Natuurlijk niet.

mark bond Jouw werk zal altijd worden gelezen. Door een beperkte groep hoogopgeleiden, maar doen wij dít, dan zullen ze uw werk blijven herdrukken en het zal niet aan te

slepen zijn. *pauzeert* Decaan, het gaat allang niet meer over zwart en wit, 2040, het jaar waarin Amerika geen witte meerderheid meer zal hebben, heeft een hele hoop mensen laten schrikken.

wale Denk jij écht: als de witte mens niet meer in de meerderheid is, is ie ook niet meer aan de macht?

mark bond Daarin zou een vak als dit dus juist van betekenis kunnen zijn. *tegen Beneatha* Ik prob– wij proberen alleen maar een manier te vinden om voort te bouwen op... *zoekt naar het woord* jouw nalatenschap. We proberen ervoor te zorgen dat–

wale *vol ongeloof* Zeg je nou serieus dat jullie de erfgenamen zijn van James Baldwin, Langston Hughes, van Cone en McKay?

mark bond *denkt na en bevestigt* Ja... Já! Hun werk was nooit alleen maar een boodschap over ras. Hun werk ging over mensen en de strijd om gerechtigheid en gelijkheid.

beneatha Legt u mij dan eens haarfijn uit wat u probeert te zeggen, professor Bond.

mark bond *besluit het aan te gaan* Decaan, u denkt toch niet dat het de nieuwe rector niet op zal vallen dat zes van de tien van uw docenten Afro-Amerikaanse

Wetenschappen, wit is? Twee derde van uw studenten is wit. Het zal opvallen en hij of zij zal daar verandering in brengen, want de werkelijkheid is dat de weinige zwarte studenten die we op onze universiteit wel hebben, niet langer geïnteresseerd zijn in ras. En daarom zijn wij, als je het zo wil stellen, de rechtmatige erfgenamen. Het kan ons namelijk iets schelen. Ik... vind dat we dit gegeven niet mogen laten verdorren op de velden waar jij ooit je strijd hebt gestreden. Als we op deze voet doorgaan, zullen jouw inzichten verloren gaan. Afgedankt. Net als dit huis.

Deze laatste zin raakte een snaar.

beneatha Dit huis...? Dit huis... is...

mark bond *niet onbeleefd, maar eerder bijna liefdevol* Een reliek uit een verloren tijd, dat de huidige generaties niets zegt.

Beneatha gaat zitten, aangedaan.

wale Laat 'm je er niet onder krijgen, decaan, sta op, zet hem op zijn plek. Dit doen ze altijd, dit soort mensen.

harriet Dit soort?

wale Ja! Moet de witte stem dan echt in alles dominant zijn?! Hogerop klimmen en veroveren, want dat is wat je doet. Mark, noem het zoals je wilt, maar jij bent opnieuw aan het koloniseren. Opkomen voor witte mensen zoals hij

wijst naar Gary die het simpelweg zat zijn zich schuldig te moeten voelen dat ze staan op de schouders en de rijkdommen van hun racistische voorouders.

gary Jij hebt het recht niet om namens witte mensen te spreken, meneertje!

wale Dat heb ik wel. Mijn vader is twee miljard waard.

Iedereen is stil.

iedereen Echt waar? Jezus man!

wale Vandaag!

gary *nadat hij van het nieuws is gekomen* En wat heeft dat te maken met de prijs van vis?

wale Het heeft ermee te maken dat ik het recht heb om over rijkdom en bezit te praten. Iedere keer dat ik naar huis terugkeer, en dat ik in mijn Mercedes met airconditioning door de sloppenwijken rijd, en die arme mensen zie, probeer ik me niet alwéér schuldig te voelen over wat ik heb geërfd. Dus hoor ik mezelf steeds vaker zeggen: Als ze zichzelf eens zouden scholen, dan zouden ze niet arm zijn. Trek jezelf aan je eigen haren uit het slijk! Waarom hebben ze zo godvergeten veel kinderen? Waren ze maar niet zo onverantwoordelijk! Waren ze maar, waren ze maar... Iedere keer dat ik terugkeer, ben ik nog reactionairder

geworden. Waarom? Omdat zulk schuldgevoel me verveelt. Wie wil daar nou elke dag aan herinnerd worden? Dus bouwt mijn vader kilometers ver het land in een huis... Laat om de sloppenwijken heen een weg aanleggen, zodat we ze onderweg niet hoeven te zien. Ik heb het recht om over witte mensen te praten omdat ik nalatenschap begrijp, Gary. En erfgoed. En wat dat doet met je ziel, wat je doet om jezelf ervan te bevrijden.

gary Jij weet verdomme helemaal niets over hoe ik me waarover ook voel!

wale Maar jij kent mij wel, niet waar? *spottend* 'De geschiedenis van Afro-Amerikanen en Afro-Europeanen, dat is de geschiedenis van het Westen'. 'De zwarte ervaring...' Laat me niet lachen. Hoe kun je me daar over onderwijzen als je niet weet hoe het voelt?

mark bond Dat is nou het hele punt, we gaan niet jullie iets leren, maar onszelf!

wale Op een vakgroep voor raciale studies?

harriet Wij zijn ook een ras hoor!

Stilte. Beneatha staat op. Iedereen wendt zich naar haar.

beneatha Ken je dat gezegde, Mark,—

Wanneer de zwarte man steelt, huilt er een man. Wanneer

de witte man steelt, huilt er

een heel continent.

mark bond Sorry, maar dat is geen gezegde.

beneatha Nee, maar het is wel waar. Wil je weten hoeveel mij is afgepakt in mijn leven? Jij staat op het punt om—

mark bond Dit gaat niet over iets afpakken, decaan, dit gaat over... vooruitgang. En de waarheid is dat de strijd al is gestreden. Wat er vandaag ook beslist gaat worden, het doet er niet meer toe. Jij gaat straks met pensioen en dan zullen we dit gesprek opnieuw voeren, en het voorstel komt erdoorheen. Maar dan zal jij er geen stem meer in hebben. Je zult er niet bij zijn om de boel te kunnen sturen, te kunnen vormen. Wil je het over nalatenschap hebben? Dít is nalatenschap! Ik herinner me een hoofdstuk uit je eerste boek. Dat je, nadat je man overleed in elkaar kromp en twee jaar lang hebt gehuild. Dat je niet kon lopen, niet kon bewegen. En dat je toen op een dag wakker werd en besloot om weer onderdeel te zijn van de toekomst. En je begon les te geven, je begon te werken aan de fundamenten van wat wij vandaag de dag als Sociale Antropologie overal ter wereld leren... Met het grootste respect, als we 't hebben over ras nu en onderwijs nu... is dit, waar je nu naar kijkt,

de toekomst. De vraag vandaag de dag is: ‘Val je vooruit, of doe je een stap terug?’

Beneatha kijkt hem aan. Na een korte stilte loopt ze naar het ‘nikker’-masker en staart er op eenzelfde manier naar als Asagai deed in het eerste bedrijf. Uiteindelijk pakt ze het masker, houdt het even vast, loopt er mee naar Mark en geeft het hem.

beneatha En wat ga je hiermee doen, Mark?

mark bond Ik volg je niet.

beneatha Wat ga je doen wanneer dat jonge, zwarte meisje in je klas –zwaar in de minderheid waarschijnlijk want ‘zwarten zijn niet langer geïnteresseerd in ras’– haar hand opsteekt en je vraagt wat een ‘nikker’ is. Hoe voelden zwarte mensen zich toen ze dit zagen, meneer?

wale Decaan, ik vind niet dat u hem moet vleien door op hem in te gaan, ze weigeren het te horen.

beneatha Wat ga je haar zeggen, Mark? Hoe ga je haar vertellen over de pijn, van binnenuit?

mark bond Je vraag is verkeerd ingestoken. Ik zal, tegen dat kleine, witte meisje in mijn klas zeggen dat onze mensen dat gedaan hebben. Dat ze hebben verminkt.

Gekleineerd. Ik zal het haar van binnenuit vertellen, en zij zal me begrijpen. Misschien zorgt het er zelfs voor dat

zoiets geen enkele minderheid ooit nog overkomt. En die zwarte studente? Die zal daar niet bij zijn, omdat zij het allang weet.

Beneatha neemt het masker van Mark en houdt het voor zijn gezicht, in bijna dezelfde handeling als Beneatha bij Daniel deed in 1959.

beneatha Zeg iets voor mij... Iets, maakt niet uit wat—
mark bond Ik heb hierover gelezen, in je boek. Ik ken het spelletje.

beneatha *walst over hem heen* Dan weet je ook wat je moet doen. Zeg iets. Je wil mijn stem, of niet? Jij wil me doen geloven dat jij mijn fakkel kan dragen, zeg dan iets, zeg iets wat uit dit masker stroomt. En wat waar is. Want dat is wat ik mijn leven lang gedaan heb!

mark bond Decaan, decaan...

beneatha Denk niet dat ze me niet hebben gewaarschuwd, toen ik je aannam.

mark bond Gewaarschuwd?

beneatha *gaat door* 'Laat ze binnen en ze zullen de grond onder je voeten vandaan stelen.'

mark bond Dat vind ik eigenlijk best beledigend!

beneatha Je wil mijn SHIT dus beter leer je ermee om te gaan! Kom op, knaapje, vertel me iets!

mark bond Ik ben geen knaapje en–

beneatha *gaat dwars over hem heen* Vertel me iets wat ik nog niet gehoord heb, kom maar...

Terwijl Beneatha zo tegen hem praat, kan Mark zichzelf niet langer beheersen en duwt het masker van zijn gezicht.

mark bond Weet je wat? Weet je wat? Ik ben je knaapje niet, dat is wat ik je kan zeggen, en eigenlijk ben ik het schijtbeu dat jij iedereen hier constant de les leest. Ik ben het hoofd van de studie Afro-Amerikaanse Wetenschappen, een studie waaraan ik mijn leven heb gewijd! Hoelang duurt het voordat je begrijpt dat wij jou een gunst doen? De ketenen van jouw intellectuele heerschappij hier zijn voorgoed verbroken!

Kalmpjes en rustig pakt Beneatha het masker uit Marks handen en houdt het tegen haar borst. Ze glimlacht.

beneatha Hah. Dank je wel, Mark. Ik wilde dat je het hardop zou uitspreken. Er niet omheen zou draaien, of het achter mijn rug om door zou drukken. Maar het gewoon hardop zeggen, zonder aanstellerij.

Harriet realiseert zich dat Mark te ver is gegaan.

harriet Het begint nu toch allemaal wel een beetje raar te worden, decaan. Misschien moeten we nu stoppen, en stemmen als we weer thuis zijn, misschien?

gary Dat vind ik ook.

beneatha Nee, laten we dit varken wassen en het voor eens en altijd de wereld uit helpen. We kunnen het opfluffen zoveel we willen, maar onze ware aard komt altijd boven, Mark.

mark bond Maar je noemde mij een (knaapje)... *realiseert zich wat hij zojuist gedaan heeft*

wale *loopt naar Beneatha; staat geamuseerd naast haar* Jij liet je zo gaan omdat je knaap werd genoemd?

beneatha Voordat we gaan stemmen zou ik graag de tien-seconderegels in het leven roepen. *stapt in de rol van de leider* We zijn allemaal intelligente mensen. Een meningsverschil is niet persoonlijk, het is het fundament van hoe wetenschappers de dingen doen. Hoe wij deze ruimte binnenkwamen, is niet hoe we hier ook uit hoeven te komen.

Stilte, terwijl iedereen daar staat, diep verzonken in hun eigen gedachten. Dan, na tien seconden, wijst Beneatha naar het diagram op de flipover.

beneatha Goed. Tijd om erover te stemmen. Wie is er vóór, dat we Kritische Witheidsstudies invoeren als hoofdstudie, ter vervanging van Afro-Amerikaanse en Afro-Europese Studies, wat daarmee niet-verplichte keuzevakken worden?

Harriet steekt als eerste haar hand in de lucht. Daarna volgt Gary. Iedereen kijkt naar hem, hij kijkt naar Wale.

gary Ik onthoud me. Dat argument over nalatenschap... Erg interessant.

Wale zucht, iedereen kijkt naar Mark. Het is voorbij. Wale en Beneatha hebben verloren. Mark steekt zijn hand echter niet op. Beneatha kijkt hem even aan, en gaat dan door.

beneatha En wie is er tegen?

Wale steekt zijn hand de lucht in. Weer kijkt iedereen naar Mark. Mark kijkt naar Wale.

mark bond Ik onthoud me ook.

harriet Nou lekker dan. Bedankt Mark, voor niks! Wie rijdt er met mij mee?

Beneatha kijkt naar Wale en steekt haar hand de lucht in.

harriet Bent u niet zelf ook met de auto, decaan?

beneatha Vóór.

wale Wat?

beneatha *gaat gewoon door* Een já. Ik ben vóór Kritische Witheidsstudies. Dat maakt in totaal twee vóór, twee blanco, en één tegen.

wale *flapt er boos uit* Maar decaan, met uw naam eronder moet de rector het wel accepteren en in gang zetten!

beneatha *negeert het* Dus, wij –de Commissie voor Studieprogramma’s, curricula en specialisaties– zullen ons besluit overdragen aan de toekomstige rector voor zijn of haar goed- of afkeuring. En zoals beloofd, het is geloof ik 5 voor 5, dus jullie hebben genoeg tijd om terug te keren naar het land der airconditioning. Ikzelf ga naar het strand om mijn dank te zeggen voor mijn vele zegeningen. Een goede avond, allemaal.

Niemand verroert een vin, iedereen is nog steeds in shock.

beneatha Hop!

harriet *springt op, loopt op Beneatha af op weg naar de voordeur* Ik heb het u nooit gezegd maar, uw vermogen om vooruit te denken...

U bent mijn held.

beneatha *grijpt het masker steviger vast* Doe me dit niet aan, kind, helden stellen teleur. *kijkt naar Wale*
Harriet vertrekt. Gary wil nog wat zeggen voordat hij vertrekt. Hij loopt richting Beneatha, begint te praten zodat Wale 't hoort.

gary Decaan, het spijt me enorm wat ik zei over die positieve discriminatie enzo. Ik bedoelde het niet, ik was het even kwijt en... ik ben het gewoon zat altijd de slechterik te zijn. Het was gewoon moeilijk, om met het

kutleven dat ik heb gehad, te moeten toegeven dat de kaarten voor mij positief geschud waren...

beneatha Ik hoor je, broeder Gary. Ik hoor je. Even goede vrienden.

Gary af. Mark probeert een beetje te blijven hangen zodat hij nog een privégesprek met Beneatha kan aanknopen. Als Wale bijna af is:

mark bond Decaan...

Wale blijft staan.

beneatha Een moment, alsjeblieft.

Mark begrijpt dat hij dat privémoment met Beneatha niet gaat krijgen. Hij tilt het krat op en vertrekt. Wale verroert zich niet. We horen een autodeur dichtslaan en een auto wegrijden.

beneatha Kom eens dichterbij.

wale Ik blijf liever hier staan, bedankt.

beneatha Ik weet dat je me haat, maar als ik een zoon had gehad, is dit wat ik hem zou zeggen. Ras bestaat niet meer voor jou. Ze stonden aan onze kant toen de schaamte nog vers was, maar Mark heeft gelijk, ze geloven echt dat zij het rassenvraagstuk nu bezitten.

En jij, mijn zoon, gaat een compleet nieuw ideeënkader moeten vinden om het gesprek mee te kunnen voeren. Met

wat ik in handen had, heb ik gedaan wat ik kon, en wat ga jij doen...?

wale En uw zoon zou zeggen, u heeft zojuist de grond onder mijn voeten vandaan geslagen, moeder. En ik weet niet of ik u dat ooit kan vergeven. Als wij ons eigen domein al niet kunnen verdedigen, wat hebben we dan nog aan u?
kijkt haar minachtend aan

beneatha Hoe laat is het, m'n jongen?

wale Weet ik het.

beneatha Kijk op je horloge.

Wale kijkt. Beneatha kijkt ook.

wale *zucht* Eén voor 5.

beneatha Ik wil dat je dit exacte moment in je opneemt. Ik wil dat je het overdenkt,— over een uur,— over een jaar, vijf jaar, en dat je het blijft overdenken. Want de enige manier om de toekomst te sturen bereik je door niet alleen gisteren te bezitten, maar door mensen de ruimte te geven ze je vandaag te laten zeggen hoe ze écht over je denken.

glimlacht Net zoals jij net hebt gedaan. Op die manier weet je vanuit welke hoek de wind zal razen.

wale Dank u wel hiervoor. Zal het op een T-shirt laten drukken! Kan ik nu gaan?

beneatha Tuurlijk.

Wale verzamelt de stoelen en gaat richting de deur. Voordat hij vertrekt:

beneatha Is je vader echt twee miljard dollar waard?

Wale geeft geen antwoord, maar draait zich om en vertrekt. Na een korte stilte horen we Wale's auto weggrijden. Beneatha kijkt weer op haar horloge en gaat zitten, alsof ze ergens op wacht. Na een poosje gaat, zoals verwacht, haar mobieltje af. Het ding trilt en klinkt eerst één keer, dan twee keer, dan achter elkaar door: smsjes, emails, belletjes... Uiteindelijk pakt ze haar mobieltje, kijkt ernaar, zet hem op stil en stopt de telefoon terug in haar tas. Niet kort hierop horen we een auto de oprit opscheuren en slippen. Gary komt naar binnen gerend en houdt zijn Blackberry in de lucht. Hij kan haar alleen maar aanstaren.

gary Dit is een grap, of niet? Jij?

Beneatha knikt nederig en bevestigend en glimlacht.

gary Maar... *duidend op de discussie van daarvoor* Waarom

heb je dan deze hele...? *het kwartje valt, hij glimlacht*

Harriet komt binnen gerend en omhelst Beneatha alsof er nooit iets gebeurd is.

harriet O mijn godddd! Ik ben zo blij voor jou! Dit is geweldig nieuws! Ik bedoel,– hoeveel andere

topuniversiteiten kunnen er nou zeggen dat zij een
vrouwelijke, Afro-Amerikaanse,—

Beneatha laat zich met een vriendelijke glimlach omhelzen.

*Langzaam komt Mark het huis binnen. Beneatha kijkt naar
hem.*

mark bond Mevrouw de rector magnificus, gefeliciteerd
met uw aanstelling.

beneatha Dank je wel, professor Bond.

Gary lacht Mark hardop uit.

gary Ha ha ha! Goed gespeeld, Bee!

beneatha *knipoogt* Ik zie jullie straks in het hotel.

*Beneatha glimlacht, terwijl de anderen vertrekken. Mark wil
eigenlijk nog wat vragen (of ze al weet wie hem zal
vervangen), maar besluit het te laten gaan.*

gary Als er straks een fles champagne op je kamer staat,
weet je van wie die komt! *af*

beneatha Als het een goedkope fles is, zeker!

mark bond *aarzelt bij de deur, wanneer Gary hem
voorbijloopt* U had echt niet al die... (moeite hoeven doen)

beneatha Maar ik deed het wel. Ik ben pionier, Mark.

Beneatha staart hem aan, hij vertrekt.

*Dan grijpt ze naar haar tas, haalt daar haar mobieltje uit en
zoekt naar een nummer uit de muziekljst van haar telefoon.*

Ze pakt het masker, houdt het voor zich, en begint er –als ware het een partner– mee te dansen. Lord Kitchener's Birth Of Ghana klinkt. Het is net alsof ze met Asagai danst.

lord kitchener

This day will never be forgotten
The sixth of March 1957
When the Gold Coast successfully
Got their independence officially
Ghana!

beneatha

Ghana is the name
Ghana!

lord kitchener

We wish to proclaim

beneatha

We will be jolly, merry and gay
The sixth of March independence day

Tijdens haar dans komt Asagai op in een wit pak en kijkt van een afstandje naar haar, terwijl zij danst. Na een tijdje voegt hij zich bij haar, het masker tussen hen in. Asagai en Beneatha sr. dansen op het lied. Asagai glimlacht naar

Beneatha sr., en raakt dan lieflijk haar gezicht aan. Beneatha sr. is dankbaar en gelukkig. Ze glimlacht met haar hart.

beneatha Het is ons gelukt, echtgenoot.

asagai Het is jou gelukt.

beneatha Wanneer het bekend werd gemaakt, wilde ik hier zijn... Hier, dansend op Lord Kitchener.

asagai *glimlacht* Wij zijn hier. Eb en vloed.

beneatha *schaamt zich een beetje* Ik weet dat het kinderachtig klinkt, echtgenoot, maar ik wilde dat je het zag, dat je zou zien dat de dagen dat ze ons bespelen, ons verwringen, ons omkopen, ons om onszelf laten lachen, misschien nog niet voorbij zijn, maar dat die dagen afnemen. En dat moeten wij al onze kinderen leren.

asagai *streelt haar gezicht* Ik hou van jou, Beneatha.

beneatha Ik weet het.

Voordat het nummer ten einde is, heeft Asagai de kamer weer verlaten en is Beneatha alleen achtergebleven.

Beneatha grijpt naar haar tas en haalt er een karikaturaal masker van President Obama uit. Ze schuift het 'nikker'-masker opzij en zet het Obamamasker in het midden van de vensterbank. Dan bedekt ze de Jim-Crowgedenkwaardigheden met de lakens en loopt richting de voordeur. Ze drukt het lichtknopje uit. Voor een laatste

*keer kijkt ze het huis rond en doet dan de deur achter zich
dicht.*

fade out, donker

Beneatha's Place ging bij Well Made Productions in
première op 3 mei 2018 in de stadsschouwburg van
Amsterdam

peter Yorick Zwart

joan Fockeline Ouwerkerk

beneatha Joy Wielkens

asagai Mandela Wee Wee

fola Jetty Mathurin

daniel Boris van der Ham

wale Mandela Wee Wee

beneatha Joy Wielkens

mark bond Yorick Zwart

harriet Fockeline Ouwerkerk

gary Boris van der Ham

Regie: Teunkie van der Sluijs

Vertaling, bewerking, proloogtekst: Esther Duysker

www.wellmadeproductions.nl

www.likeminds.nl

Alle rechten voorbehouden. Het is verboden deze tekst te vermenigvuldigen. Voor informatie over de opvoeringsrechten van dit werk kan u terecht bij:

Auteursbureau ALMO, Jan Van Rijswijcklaan 282,
2020 Antwerpen info@almo.be

Voor alle andere vragen omtrent dit werk kan u zich wenden tot:

United Agents LLP, 12-26 Lexington Street, London W1F 0LE
of nstoddart@unitedagents.co.uk

Kwame Kwei-Armah (1967, Londen) is een Britse acteur, toneelschrijver, regisseur en zanger. Hij regisseerde vele stukken bij o.a. Public Theatre (New York), Baltimore Symphony Orchestra en het Oregon Shakespeare Festival. Zijn regie van *One Night in Miami* voor Donmar Warehouse ontving in 2016 een nominatie voor de prestigieuze Olivier Award. In 2012 werd Kwei-Armah benoemd tot OBE (officier in de Orde van het Britse Rijk) voor zijn verdiensten aan de podiumkunsten. Momenteel is Kwei-Armah artistiek directeur van The Young Vic in Londen, na deze functie eerder vervuld te hebben bij o.a. het Festival of Black Arts and Culture (Senegal, 2010) en Baltimore Center Stage.

Kwei-Armah schreef *Beneatha's Place* als vervolg op Lorraine Hansberry's *A Raisin in the Sun* (1959), dat draait om de Afro-Amerikaanse familie Younger. In *Beneatha's Place* besluit dochter Beneatha Younger haar droom om arts te worden te verwezelijken in Nigeria.

Toneelwerk

One Love: The Bob Marley Musical – 2015

Beneatha's Place – 2013

Let There Be Love – 2010

Seize the Day – 2009

Statement of Regret – 2007

Fix Up – 2004

Elmina's Kitchen – 2003

Hold On – eerder onder de naam *Blues Brother*

Soul Sister – 1999

Big Nose – 1999

A Bitter Herb – 1998

Esther Duysker (1985), is toneelschrijver, scenarist en vertaler. Zij schreef o.a. *Aan Niets Overleden* voor Raymi Sambo, hertaalde en bewerkte *Othello* in regie van Daria Bukvic voor Het Nationale Theater en vertaalde het stuk *A Raisin in the Sun* van de Amerikaanse Lorraine Hansberry, waarmee Well Made Productions de Amsterdamprijs voor de kunst 2017 won.

Vertalingen

Kwame Kwei-Armah – *Beneatha's Place* – 2018

Lorraine Hansberry – *A Raisin in the Sun* – 2017

William Shakespeare – *Othello* – 2016